

Viron yliopistoissa suomen kieltä opiskelevien opiskelumotivaatio

Eveliina Riihimäki

Pro gradu -tutkielma

Kielen opettamisen tutkinto-ohjelma, suomen kieli

Kieli- ja käännöstieteiden laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Lokakuu 2023

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck –järjestelmällä

Pro gradu -tutkielma

Kielen opettamisen tutkinto-ohjelma, suomen kieli

Eveliina Riihimäki

Viron yliopistoissa suomen kieltä opiskelevien opiskelumotivaatio

Sivumäärät: tutkielman sivumäärä 56, liitteiden sivumäärä 8

Tämän tutkimus käsittelee Tallinnan ja Tarton yliopistoissa suomen kieltä opiskelevien opiskelumotivaatiota. Työn tavoitteena on selvittää, minkälaiset tekijät vaikuttavat suomen kieltä opiskelevien motivaatioon, ja millaisia tavoitteita heillä on suomen kielen opiskelulle.

Tutkimuksen teoreettinen pohja on motivaatiopsykologiassa ja toisen sekä vieraan kielen opiskelumotivaation liittyvissä tutkimuksissa. Aineisto tutkimukseen on kerätty kyselytutkimuksen avulla, ja siihen on osallistunut 19 Tallinnan ja Tarton yliopistoissa suomen kieltä opiskelevaa opiskelijaa. Kyselyssä pyritään selvittämään suomen kielen opiskelun motiiveja ja tavoitteita sekä monivalintakysymysten että avointen kysymysten avulla. Aineistoa analysoidaan laadullisen tutkimuksen menetelmin, ja aineistoa havainnollistetaan esimerkkien ja välillä myös numeroiden avulla.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että motivaatioon vaikuttavat tekijät ovat sekä integratiivisia että instrumentaalisia. Selvästi eniten esillä ovat työhön ja tulevaisuuteen liittyvät motiivit, suurimmalla osalla vastaajista on kuitenkin myös instrumentaalisia motiiveja työhön liittyvien motiivien lisäksi.

Suuri motivoiva tekijä on kiinnostus suomen kieltä ja yleisesti kielitiedettä kohtaan. Monia vastaajia motivoi suomen ja viron kielten yhtenäisyydet ja erot sekä kielitieteellisten havaintojen tekeminen. Suomen kulttuuriin liittyvät motivaatiotekijät on myös mainittu usein kyselyn vastauksissa. Kieli nähdään vastauksissa usein välineenä yhteisön osaksi pääsemisessä.

Perhe ja sukulaiset Suomessa eivät ole merkittävä motivoiva tekijä tutkimukseen vastanneilla, mutta monella on suomalaisia ystäviä, ja heidän kanssaan kommunikointi suomeksi koetaan yhdeksi motiiviksi. Vastaajilla on tavoitteina melko korkeat kielitaidon tasot, koska he haluavat pystyä käyttämään suomen kieltä työssään tulevaisuudessa.

Tutkimuksen tulosten pohjalta voidaan sanoa, että vaikka suurimmalla osalla vastaajista tärkeimmät motiivit liittyvät työelämään ja tulevaisuuteen, taustalla on myös paljon muita motiiveja. Suomen kieleen ja kulttuuriin koetaan yhteyttä, ja niistä ollaan kiinnostuneita ainakin viron kielen ja kulttuurin kautta.

Avainsanat: S2-tutkimus, suomi toisena kielenä, suomi vieraana kielenä, motivaationtutkimus, opiskelumotivaatio

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
1.1	Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoitteet	5
1.2	Aiempi tutkimus	6
1.3	Työn eteneminen	7
2	Suomen kielen opiskelu vieraana kielenä	9
2.1	Suomen opiskelu ulkomaisissa yliopistoissa	10
2.2	Suomen opiskelu Tallinnan ja Tarton yliopistoissa	12
3	Motivaatiotutkimus	14
3.1	Motivaatio käsitteenä	14
3.2	Motivaatioteoriat	15
3.3	Motivaatio toisen ja vieraan kielen opiskelussa	18
3.3.1	Sosio-kasvatuksellinen toisen kielen omaksumisen malli	18
3.3.2	Motivaation prosessimalli	19
3.3.3	Nykytutkimus	20
4	Aineisto ja metodi	23
4.1	Aineisto	23
4.2	Kyselytutkimus	24
4.3	Informantit	25
5	Analyysi	28
5.1	Instrumentaaliset motiivit	28
5.1.1	Työ	28
5.1.2	Pakollisuus	33
5.2	Integratiiviset motiivit	33
5.2.1	Kulttuuri ja yhteiskunta	34
5.2.2	Kieleen ja kielitieteeseen kohdistuvat motiivit	37
5.2.3	Perhe, sukulaisuus ja ystävät	44
5.2.4	Tulevaisuuden suunnitelmat	47
6	Lopuksi	50
	Lähteet	52

Liitteet	57
Liite 1. Kyselylomake	57

1 Johdanto

Opiskelumotivaatio on äärimmäisen tärkeässä asemassa kielen opiskelussa. Opiskelijan täytyy pystyä luomaan itselleen selkeitä tavoitteita ja oppia löytämään ratkaisuja erilaisiin haasteisiin sekä selvittää vastoinkäymisistä (Salmela-Aro 2018: 9). Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastelen Viron yliopistoissa suomen kieltä opiskelevien opiskelumotivaatiota. Tutkielmani kuuluu väljästi suomi toisena kielenä -tutkimusalaan. Aineistonani on kyselytutkimus, jonka teetin Tallinnan ja Tarton yliopistoissa suomen kieltä opiskelevilla opiskelijoilla. Haluan tutkimukseni avulla löytää syitä siihen, miksi suomen kieltä opiskellaan Viron yliopistoissa ja mikä opintoihin motivoi.

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoitteet

Tässä tutkimuksessa pyrin selvittämään, millaisia syitä suomen kielen opiskelun taustalla on virolaisissa yliopistoissa.

Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Millaiset tekijät motivoivat Virossa yliopisto-opiskelijoita suomen opiskeluun?
2. Millaisia tavoitteita opiskelijoilla on suomen kielen opiskelulle?

Tutkimuksessani selvitän mahdollisimman objektiivisesti, millaiset asiat opiskelijoita motivoivat tällä hetkellä ja tulevaisuudessa. Pyrin huomioimaan parhaani mukaan opiskelijoiden erilaiset tavoitteet ja opiskelusuunnitelmat, sillä kaikki heistä eivät välttämättä opiskele suomen kieltä muutamaa kurssia enempää. Tutkimukseen osallistui pää- ja sivuaineopiskelijoita, mutta myös suomen kieltä valinnaisena tai pakollisena opiskelevia.

Tutkimushypoteesini on, että suurin osa opiskelijoista opiskelee suomea tulevaisuuden mahdollisuuksien vuoksi eli heillä on suunnitelmana esimerkiksi työskennellä Suomessa. Tämän lisäksi arvelen, että taustalla on henkilökohtaisia syitä, kuten perhesuhteita Suomeen tai suomalainen kumppani. Yhtenä motivoivana tekijänä voi myös olla lingvistinen kiinnostus läheistä sukukieltä kohtaan.

Tutkimusaiheeni on merkityksellinen, koska suomen kielen opiskelu yliopistoissa Virossa on vähentynyt huomattavasti viime vuosikymmeninä, ja tämän vuoksi on tärkeää tietää, millaiset asiat motivoivat opiskelijoita suomen opiskeluun yliopistoissa. Aihe on myös tullut ajankohtaiseksi, koska suomen kielen opiskelu Viron lukioissa on lisääntynyt.

Suomen kielen opiskelu lukioissa on viime vuosina lisääntynyt, koska Venäjän hyökkäyssota on vähentänyt venäjän kielen opiskeluhaluutta. Onkin kiinnostavaa nähdä tulevaisuudessa, miten suomen kielen opiskelun lisääntyminen lukioissa vaikuttaa yliopistoissa suomea opiskelevien määrään. Tällä hetkellä suomea opetetaan yhdeksässä lukiossa, mutta syksyllä 2023 lukioiden määrä kaksinkertaistuu. (Kooli 2023.) Lukioiden lisäksi suomen kielen opiskeleminen B-kielenä kuudennelta luokalta alkaen on lisääntynyt, ja muutamassa uudessa koulussa aloitettiin suomen kielen opetus vuonna 2022 (Ergma 2022).

Vuonna 2022 suomea opiskeli Viron peruskouluissa ja lukioissa 1554 opiskelijaa. Lukumäärä on aiemmin vähentynyt joka vuosi, mutta vuonna 2023 voidaan odottaa lukumäärän kasvavan parilla sadalla opiskelijalla. Suomea opetettiin vuonna 2022 myös 13. ammattikoulussa. Suomea opetettiin kuudessa korkeakoulussa: Tallinnan yliopistossa, Tarton yliopistossa, Eesti Maaülikoolissa, Sisekaitseakadeemiassa, Tallinnan teknillisessä yliopistossa ja Eesti Ettevotluskõrgkool Mainorissa. (Ergma 2022.) Syksyllä 2023 suomea opetti ainakin 69 peruskoulua ja lukiota sekä 14 ammattikoulua, mutta määrä voi olla suurempikin (Kunnas, HS 2023). Minun kyselyyni vastanneista vain neljä kertoi opiskelleensa suomea jo lukiossa. Tämä kertoo siitä, että moni kiinnostuu suomen kielestä vielä lukion jälkeenkin.

Suomen näkyvyyttä Virossa on viime aikoina lisännyt myös Nato-keskustelu ja Suomen liittyminen puolustusliitto Natoon 4.4.2023. Viro on ollut osa Natoa jo vuodesta 2014, ja Suomen liittyminen Natoon paransi myös Viron turvallisuustilannetta. (Wallius, YLE 2023.) Myös Sanna Marin on pääministerikautensa aikana nostanut Suomen kansainvälisen median otsikoihin positiivisessa valossa useita kertoja. Kaikki tämä on mahdollisesti vaikuttanut suomen kielen opiskelun suosion nousuun Virossa.

Tutkimusaihe on minulle henkilökohtaisesti kiinnostava, koska itse aloitin viron kielen opiskelun yliopistossa ja olen ollut vaihto-opiskelijana Tarton yliopistossa opiskelemassa viron kieltä. Koska viron opiskelu ei ole Suomessa kovinkaan yleistä, haluan nähdä, millaiset tekijät motivoivat suomen opiskeluun Virossa.

1.2 Aiempi tutkimus

Suomen kielen opiskelumotivaatioista Virossa ei ole tehty akateemisia tutkimuksia tai systemaattisia selvityksiä Suomessa. Virossa aiheesta on tehty muutama opinnäytetyö. Esimerkiksi Madean Altsoo (1995) on tutkinut lopputyössään suomen kieltä oppiaineena Viron kouluissa ja Tatjana Nikitina (2008) on tarkastellut bakkalaureustyössään suomi

vieraana kielenä opetuksen tilannetta Virossa, mutta hänen kohderyhmänään ovat olleet venäjänkieliset oppijat. Bakkalaureustyö vastaa kandidaatin lopputyötä.

Suomessa on tutkittu aiemminkin kielen opiskelumotivaatiota, erityisesti suomea toisena kielenä opiskelevien opiskelumotivaatiota, mutta kovin laajoja selvityksiä ei ole kuitenkaan tehty monia. Turun yliopistossa tehty Inkeri Kannisen (2020) pro gradu -tutkielma Motivaatio ja oppiminen edistyneiden S2-oppijoiden tarinoissa tutkii S2-oppijoiden motivaatiota ja oppimisprosessia oppijoiden kirjoittamien vapaamuotoisten tarinoiden avulla. Kanninen toteaa, että myönteiset kokemukset kielestä ja kielen oppimisesta auttavat motivaation säilyttämisessä erityisesti haasteellisemmalla tasolla kielen opiskelussa. Negatiivisesti motivaatioon taas vaikuttavat liian korkealla olevat tavoitteet ja tyytymättömyys sekä turhautuneisuus opintoihin. (Kanninen 2020: 41.) Aikuisuuteen liittyvät velvollisuudet ja vastuut taas lisäävät motivaatiota. Kanninen havaitsee myös, että ihmissuhteet vaikuttavat opiskelumotivaatioon yllättävillä tavoilla. (Kanninen 2020: 40.)

Evita Reinikainen (2020) on myös tutkinut sivuainetutkielmassaan suomen oppijoiden motivaatiota suomen kielen opiskeluun suomen kielen jatkokursseilla. Hänen tutkimuksensa osoittaa, että motivaatiolla ja arvosanalla on yhteys toisiinsa (Reinikainen 2020: 35). Reinikaisen tutkimukseen osallistujien tavoitteet liittyvät erityisesti tulevaisuuteen ja arkipäiväiseen elämään Suomessa (Reinikainen 2020: 48).

Suomen kielen opiskelumotivaatiota Wienin yliopistossa on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan Susanna Alatalo (2005). Hän käyttää aineistonaan avoimia ja suljettuja kyselyitä sekä luokkahuoneobservointia. Hän esittelee tutkimustulokset viiden erilaisen oppijaprofiilin avulla. Motiiveiksi hän nimeää vahvan integroitumisen tarpeen suomalaiseen kulttuuriin, tarpeen etsiä yhteyttä sukujuuriin, vieraiden kielten ja kulttuurien tuntemisen tarpeen ja monikulttuurisuuden tärkeyden. Myös vapaa-ajan käyttäminen hyödyllisesti ja vaihtelu opinnoissa koetaan tärkeänä yhdessä oppijaprofiilissa. Yhtenä motivoivana syynä todetaan vielä pakollisuus. (Alatalo 2005: 45.)

1.3 Työn eteneminen

Tutkimukseni alussa käsittelen tutkimukseni lähtökohtia ja tavoitteita sekä aiheesta tehtyä aiempaa tutkimusta. Luvussa kaksi kerron suomen kielen opiskelusta vieraana kielenä. Nostan esille tärkeimpiä käsitteitä, minkä jälkeen kirjoitan suomen kielen opiskelusta ulkomaisissa

yliopistoissa ja suomen opiskelusta Viron yliopistoissa. Tällä tavoin voidaan muodostaa kokonaiskuva siitä, missä ja miten suomea opiskellaan Suomen ulkopuolella.

Tämän jälkeen käyn läpi luvussa kolme tutkimukseni kannalta keskeisimpiä motivaatioteorioita ja suomen kielen opiskeluun toisena ja vieraana kielenä liittyviä opiskelumotivaatioteorioita. Koska motivaatioteorioita on paljon, käyn läpi vain oman tutkimukseni kannalta keskeisimmät teoriat. Pyrin kuitenkin myös muodostamaan kokonaiskuvaa motivaatiotutkimuksesta eri aikakausina.

Seuraavaksi luvussa neljä esittelen tutkimusaineistoa ja metodia. Kerron enemmän kyselytutkimuksesta ja sen toteutuksesta. Kerron myös tarkempia tietoja informanteista. Luvussa viisi analysoin aineistoa. Ensin kerron instrumentaalisista motiiveista, jotka tulivat esiin kyselyssäni ja sen jälkeen paneudun integratiivisiin motiiveihin. Analysoin aineistoani esimerkkien ja myös toisinaan numeroiden avulla.

Työni lopussa kokoan vielä havaintoni aineistosta yhteen ja pohdin tutkimukseni onnistumista, haasteita ja mahdollista jatkotutkimustarvetta. Liitteisiin laitan käyttämäni kyselyn kokonaisuudessaan.

2 Suomen kielen opiskelu vieraana kielenä

Tässä luvussa avaan suomen kielen opiskeluun vieraana kielenä liittyviä käsitteitä sekä kerron suomen kielen opiskelusta ulkomaisissa ja virolaisissa yliopistoissa. Kun puhutaan suomen kielen opiskelusta *vieraana kielenä*, tarkoitetaan kieliympäristön ulkopuolella tapahtuvaa suomen kielen opiskelua. Vieraalla kielellä ei usein ole maassa virallista asemaa (Pietilä - Lintunen 2014: 14). Käytän tätä käsitettä, koska tutkimuksessani käsittelen nimenomaan Suomen valtion ulkopuolella tapahtuvaa kielenopiskelua.

Jos suomen kielen opiskelu tapahtuisi kieliympäristössä, sitä kutsuttaisiin suomen opiskeluksi *toisena kielenä*. Toisen kielen käsite viittaa nimenomaan kielen oppimiseen siinä maassa, jossa kieltä käytetään luonnollisissa tilanteissa, ja se on usein maan virallinen kieli (Pietilä - Lintunen 2014: 13–14). Onkin tärkeää ymmärtää näiden käsitteiden erot, koska myös motivaation lähteet ovat eri oppimisympäristöissä opiskelevilla erilaisia. Ulkomailla suomen kielen opiskeluun kannustavatkin usein erilaiset asiat kuin Suomessa.

Kuitenkin nykyään internetin takia myös ulkomailta käsin on mahdollista päästä osaksi suomenkielistä oppimisympäristöä. Ei siis ole aina selkeää, opiskellaanko suomea toisena kielenä vai vieraana kielenä. Kielen opiskelu onkin muuttunut paljon internetin ja erilaisten interaktiivisten oppimisalustojen vuoksi.

Suomen kieltä voi kuulla Virossa ja erityisesti Tallinnassa paljon, joten suomen kielen opiskeleminen Virossa on varmasti erilaista kuin suomen opiskeleminen kauempana suomen kielen vaikutusalueesta. Yksi vastaajista kertoikin, että hän osallistuu Suomen Viron-instituutin keskustelukerhoon eli Virossa suomea opiskelevilla on mahdollisuus olla osa kieliyhteisöä halutessaan jo Virossakin asuessaan. Viron läheinen sijainti ja yhteydet Suomeen vaikuttavasti varmasti myös suomea Virossa opiskelevien motivaation. On todennäköistä, että heidän motivaationsa syntyy hyvinkin erilaisista asioista kuin suomea kaukaisemmissa maissa opiskelevien motivaatio.

Käytän tutkimuksessani käsitettä *ensikieli*, koska tutkimukseni suuntautuu Viroon, jossa suurimman osan ensikieli on viro. Viro on suomen läheinen sukukieli ja tämä vaikuttaa myös varmasti suomen kielen opiskelumotivaatioon, ja myös siihen, kuinka helppoa ja mielekästä sen opiskeleminen on. Ensikieli on kieli, jonka oppija on oppinut ensin. Käytän tutkimuksessani yleensä käsitettä *ensikieli äidinkielen* sijasta, koska ensikieli ottaa äidinkielen käsitettä paremmin huomioon sen, että ihminen voi oppia monia kieliä samaan aikaan, ja

niiden oppiminen voi tapahtua monissa eri ympäristöissä (Pietilä–Lintunen 2014: 14). Ensikieli ei välttämättä ole kieli, jota puhujan äiti tai vanhempi puhuu. Kuitenkin kyselyssäni käytin käsitettä äidinkieli, koska se on tutumpi kyselyyn vastaajille. Tämän takia käytän tutkielmassani jonkin verran molempia käsitteitä.

Apukieli taas tarkoittaa kieltä, jota käytetään oppimisen apuna. Apukieli voi olla opiskelijoiden ensikieli tai jokin muu yhteinen kieli, joka auttaa *kohdekielen* oppimisessa. Kohdekieli tarkoittaa kieltä, joka on oppimisen kohteena. Tämä käsite ei ota kantaa kielen oppimisympäristöön, kuten toisen kielen ja vieraan kielen käsitteet. (Pietilä–Lintunen 2014: 14.) Virossa apukieli on usein viro, mutta kohderyhmästä riippuen se voi olla myös jokin muu, kuten englanti tai venäjä.

2.1 Suomen opiskelu ulkomaisissa yliopistoissa

Suomen kieltä alettiin opettaa ulkomaisissa yliopistoissa 1800-luvulla. Ensimmäinen suomen kielen lehtoraatti oli Tarton yliopistossa, ja se perustettiin vuonna 1803. Suomen kielen opetus alkoi myös Budapestissa, Kööpenhaminassa, Oslolla ja Upsalassa 1800-luvun loppupuolella. 1900-luvun alussa suomen kieltä alettiin opettaa yhä useammissa yliopistoissa, esimerkiksi Berliinissä, Greifswaldissa, Napolissa, Pariisissa ja Pietarissa. Suomen kieltä opettavien yliopistojen määrä kasvoi entisestään toisen maailmansodan jälkeen. (Lehmusvaara–Raanamo 2007: 11.)

Vuonna 1962 Suomeen perustettiin ulkomaanlehtorikomitea valvomaan suomen kielen ja kulttuurin opettamista ulkomaisissa yliopistoissa. Vuonna 1969 kielikurssitoiminta ja ulkomaanlehtorikomitea yhdistyivät, minkä vuoksi ulkomaanlehtori- ja kielikurssiain neuvottelukunta UKAN perustettiin. (Lehmusvaara–Raanamo 2007: 12.) UKAN on sittemmin vaihtanut nimensä Kansainvälisen liikkuvuuden ja henkilövaihdon keskuukseksi (CIMO), ja myöhemmin CIMO on yhdistetty Opetushallitukseen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015).

Suurin osa nykyään toiminnassa olevista suomen kielen ja kulttuurin opetuspisteistä perustettiin 1960- ja 1970-luvuilla, mikä kertoo ylipäättään yliopistolaitosten laajentumisesta eri maissa. 1990-luvulla Neuvostoliiton hajoaminen ja muut siihen liittyvät muutokset lisäsivät kiinnostusta suomen kielen opiskelua kohtaan. Samalla tavalla vaikutti myös Suomen liittyminen osaksi Euroopan Unionia vuonna 1995. (Lehmusvaara–Raanamo 2007: 12–13.)

Nykyisin suomen kieltä opiskellaan yliopistoissa hyvin monenlaisista eri syistä. Niitä ovat esimerkiksi yleissivistyksen ja kielitaidon kehittäminen, halu työllistyä Suomeen tai opiskella Suomessa ja Suomen asema koulutuksen mallimaana. Myös tiedon lisääntyminen kaksikielisyyden hyödyistä on saanut suomalaistaustaiset kiinnostumaan suomen kielen opiskelusta. (Lehmusvaara–Raanamo 2007: 25–26.)

Monet opiskelevat suomea kielitieteellisistä syistä, ja vieras kieli saattaa kuulua heidän opintoihinsa. Esimerkiksi yleistä kielitiedettä, viroa tai unkaria pääaineena opiskeleville suomen kieli voi olla hyvä vaihtoehto osaksi tutkintoa. (Raanamo 1997: 73.) Myös moni tutkimukseeni osallistuneista opiskeli pääaineenaan viron kieltä, ja he opiskelivat suomea osana heidän tutkintoaan.

Suomen kielen opintoja tarjoaa tällä hetkellä ainakin 80 eri yliopistoa lähes 30 maassa (Opetushallitus 2023). Suomen kieltä opiskelee arviolta 3000 opiskelijaa ulkomaisissa yliopistoissa. Suomen kielen opettajia on ulkomaisissa yliopistoissa arviolta 200. Suomen kielen opetustoiminnan ulkomaisissa yliopistoissa rahoittaa pääosin valtio. Suomessa rahoituksesta päättää opetusministeriö. (Heikkilä–Kärnä 2021: 6–7, 11.)

Joka vuosi Opetushallitus lähettää noin 18 vierailevaa opettajaa, ja heidän palkkansa on rinnastettavissa opettajan palkkaan Suomessa. Opetushallitus maksaa osan kustannuksista ja osan maksaa kohdemaan yliopisto. (Opetushallitus 2023.) Suurin osa maailman suomen kielen opettajista on siis paikallisesti palkattuja.

Opetusministeriön raportin mukaan pienten kielten asema eri maiden yliopistoissa on heikentynyt ja heikkenee edelleen. Kielten opiskelun ohjelmia supistetaan ja lakkautetaan. Tämä vaikuttaa myös oppiaineeseen hakeutumiseen, koska jos oppiaineen tulevaisuus on epävarma, opiskelijat eivät myöskään välttämättä halua aloittaa opiskelua oppiaineessa. (Heikkilä–Kärnä 2021: 10.)

Suomen kieltä voi opiskella ulkomaisissa yliopistoissa, yliopistosta riippuen, pääaineena, sivuaineena tai valinnaisena aineena. Vuosina 2014–2015 suomen kieltä opiskeltiin eniten Saksassa, toiseksi eniten Ruotsissa, kolmanneksi eniten Unkarissa ja neljänneksi eniten Ranskassa. Vuosina 2014–2015 suomen kieli oli pääaineena noin 32 prosentilla opiskelijoista, sivuaineena noin 28 prosentilla opiskelijoista, ja erillisenä kielikurssina suomea opiskeli noin 23 prosenttia. (Kärnä 2017: 6.) Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, joka alkoi vuonna 2022, on vaikuttanut yhteistyöhön Venäjällä ja Valko-Venäjällä.

2.2 Suomen opiskelu Tallinnan ja Tarton yliopistoissa

Tarton yliopiston suomen ja viron kielen lehtoraatti on maailman vanhin, se perustettiin vuonna 1803. 1800-luvulla suomen kieltä opetti Tarton yliopistossa Mihkel Veske. Hän kirjoitti myös ensimmäisen suomen kielen oppikirjan, joka on suunnattu virolaisille. (Kärnä–Lehmusvaara 2007: 137.)

Vuonna 2006 Tarton yliopistossa tapahtui hallinnollisen rakenteen muutos, jonka seurauksena suomen kieli ja kulttuuri siirtyi suomalais-ugrilaiseen osastoon unkarin ja muiden suomalais-ugrilaisten kielten kanssa. Viron kielen, yleisen kielitieteen ja viro vieraana kielenä -osastot muodostavat yhdessä suomalais-ugrilaisen osaston kanssa virolaisen ja yleisen kielitieteen instituutin (eesti ja üldkeeleteaduse instituut). (Kärnä–Lehmusvaara 2007: 137.)

Vuodesta 1989 alkaen Tarttoon on lähetetty lehtori suomesta. Lisäksi suomen kieltä ovat opettaneet Tartossa tuntiopettajat, emeritusprofessorit sekä vierailevat luennoitsijat. Kuitenkin vuonna 2006 lehtoraatista tuli Tarton yliopiston virka. Samana vuonna Tarttoon perustettiin CIMOn tuella Suomen kielen ja kulttuurin professori. Suomen kieltä on pää- ja sivuaineena ollut mahdollista opiskella Tartossa vuodesta 1991. (Kärnä–Lehmusvaara 2007: 137, 139.)

Vuonna 2011 palattiin takaisin vierailevan suomen kielen ja kulttuurin lehtorin malliin. Helmikuussa 2023 Tarton yliopistoon perustettiin Itämeren suomalaisten kielten professori, jonka vastuulla on myös suomen kielen ja kulttuurin tutkielmien ohjaus. Professoriksi valittiin Petar Kehayov. (Eesti ja üldkeeleteaduse instituut 2023.)

Tallinnan yliopistossa taas suomea on voinut opiskella vuodesta 1988 alkaen. Tällöin yliopiston nimi oli Tallinnan pedagoginen yliopisto, ja suomen kielen opetus oli viron kielen ja kirjallisuuden laitoksen alla. Vuonna 1992 nimi kuitenkin muutettiin pohjoismaisten kielten laitokseksi, ja suomen kieli kuului sen itämerensuomalaisten kielten osastoon.

Syyslukukautena 2006 laitoksen nimi muuttui jälleen, ja siitä lähtien se on ollut viron ja suomen kieli vieraana kielenä. Aluksi Tallinnan yliopistossa suomen kieltä opetti yksi lehtori ja yksi tuntiopettaja. Tämä on kuitenkin vaihdellut eri vuosina. (Kärnä–Lehmusvaara 2007: 136.)

Tallinnassa suomea pystyi pitkään opiskelemaan pää- ja sivuaineena, mutta suomen kielen pääaine lakkautettiin vuonna 2018 (Weidebaum, ERR 2018). Tällä hetkellä suomea voi

Tallinnan yliopistossa opiskella ainoastaan sivuaineena ja vapaana aineena (Tallinnan yliopisto 2023).

3 Motivaatiotutkimus

Tässä luvussa kerron motivaatiosta käsitteenä ja käsittelen tutkimukseni kannalta olennaisia motivaatioteorioita. Ensin tarkastelen motivaation käsitettä ja siihen liittyviä muita keskeisiä käsitteitä. Tämän jälkeen kerron motivaatioteorioista, minkä jälkeen esittelen erityisesti toisen kielen opiskelumotivaatioon suuntautuvia teorioita.

3.1 Motivaatio käsitteenä

Motivaation määritelmiä on yhtä monia kuin tutkijoita, mutta joitakin peruslinjoja voidaan kuitenkin vetää. Motivaatio sanana on johdos latinalaisesta sanasta *moviere*, joka tarkoittaa liikkumista. Termi on kuitenkin nykyään laajempi ja tarkoittaa käyttäytymistä virittävien ja ohjaavien tekijöiden järjestelmää. (Peltonen–Ruohotie 1992: 16.)

Motivaatio on suomen kielessä johdettu kantasana *motiivi*. Motiivilla tarkoitetaan sisäistä yllykettä tai vaikutinta, joka ohjaa yksilön käyttäytymisen suuntaa. Motiivit voivat olla tiedostettuja tai tiedostamattomia. Motivaatio on siis motiivien aikaansaama tila. Motivaatio ajaa ihmisiä käyttäytymään tietyllä tavalla ja ohjaa ihmisten suuntautumista päämäärää kohti. (Peltonen–Ruohotie 1992: 16–17.)

Minun tutkimukseni nojaa Dörnyein ja Ushiodan määritelmään motivaatiosta. Dörnyein ja Ushiodan tutkimukset liittyvät nimenomaan kielen oppimisen tutkimukseen. Heidän mukaansa motivaatio määrittää sen, miksi ihmiset alkavat tekemään jotakin, kuinka kauan he jatkavat tekemistä sekä kuinka voimakkaasti he pyrkivät tavoitteeseensa (Dörnyei–Ushioda 2021: 4). Motivaatio on siis keskeisessä asemassa siinä, miksi kielen opiskelu on aloitettu ja millaisia tavoitteita tahdotaan saavuttaa.

Motivaatio on tilannesidonnaista, joten se voidaan jakaa *yleismotivaatioon* ja *tilannemotivaatioon*. Yleismotivaatiolla tarkoitetaan tilannetta, jossa sisäiset ja ulkoiset ärsykkeet saavat aikaan motiiveja, jotka taas luovat tilanteeseen suuntautuvaa käytöstä. Yleismotivaatio on pitkäkestoista ja sisäistettyä, eikä se välttämättä muutu yksittäisten motivaatiotekijöiden muuttuessa. Tilannemotivaatiolla taas tarkoitetaan lyhytaikaisempaa tilaa, joka voi muuttua nopeastikin yleismotivaation muuttuessa. Näin ollen tilannemotivaatio on riippuvainen yleismotivaatiosta. (Peltonen–Ruohotie 1992: 17.)

Motivaatiota tutkittaessa on otettava huomioon, että motivaatiota ei voida mitata selkeästi. Motivaatio on moniulotteinen ja abstrakti käsite, jota täytyy havainnoida epäsuorasti.

Tutkimuksissa on luotettava oppijan omaan määritelmään hänen motivaatiostaan. Tällöin määritelmä ei välttämättä ole täysin luotettava. Motivaatio voi myös muuttua ajan saatossa oppijan henkilökohtaisen kehityksen myötä, ja siihen vaikuttavat ympäristötekijät sekä monet muut muuttuvat tekijät. (Pietilä 2014: 49; Dörnyei–Ushioda 2021: 179.)

3.2 Motivaatioteoriat

Psykologian eri tutkimussuuntauksilla on monia erilaisia motivaatioteorioita, joten käsittelen tässä luvussa vain omalle tutkimukselleni keskeisimmät motivaatioteoriat.

Itsemääräämisteoria

Edelleenkin yksi suosituimmista motivaatioteorioista on Edward L. Decin ja Richard M. Ryanin kehittämä itsemääräämisteoria (*self-determination theory*). Teorian mukaan ihminen on luontaisesti taipuvainen motivoituneeseen ja itseohjautuvaan käytökseen. Ihminen asettaa itselleen tavoitteita, pyrkii suoriutumaan haasteista ja liittää uudet kokemukset osaksi minäkuvaansa. (Vasalampi 2017: 54; Ryan–Deci 2017: 3.)

Itsemääräämisteorian mukaan motivaation lähde ja motiivin laatu on tärkeämpi kuin motivaation määrä. Tämän vuoksi Deci ja Ryan kehittivätkin käsitteet *sisäinen ja ulkoinen motivaatio*. Sisäisellä motivaatiolla tarkoitetaan motivaatiota, jonka lähde on ihmisessä itsessään, ja motivoiva tekijä on esimerkiksi hänen oma kiinnostuneisuutensa tai oppimisesta saatava mielihyvä. Ulkoinen motivaatio taas tarkoittaa, että ihmistä motivoi hänen oman itsensä ulkopuoliset asiat, kuten sosiaalinen paine ja toisten miellyttäminen. (Vasalampi 2017: 55; Ryan–Deci 2017: 14.) Sisäinen ja ulkoinen motivaatio ovat myös jollakin tasolla rinnastettavissa tutkimuksessani käytettäviin termeihin *instrumentaalinen ja integratiivinen motivaatio*.

Itsemääräämisteorian mukaan ihmisen sosiaalinen ympäristö vaikuttaa motivaatioon paljon. Jokainen pyrkii sisäistämään ja omaksumaan sosiaalisesti hyväksytyt tavat ja säännöt osaksi omia arvojaan ja muokkaamaan omaa minäkuvaansa niiden mukaan. Tämä johtaa siihen, että yksilön on mahdollista kokea itseohjautuvuutta. Ulkoiset motiivit voivat kuitenkin sisäistyä ja näin siirtyä lähemmäs sisäistä motiivia. Ulkoisen motivaation ja sisäisen motivaation voikin nähdä jatkumona, ei ole aina selkeää, että motiivi on täysin sisäinen tai täysin ulkoinen. Se voi myös olla jotain siltä väliltä. (Vasalampi 2017: 56; Ryan–Deci 2017: 15.)

Psykologisten perustarpeiden tyydyttyminen on itsemääräämisteorian mukaan tärkeä tekijä, joka voi johtaa ulkoisten motiivien sisäistämiseen. Tällaisia perustarpeita ovat Decin ja Ryanin mukaan tarve autonomiaan, tarve pystyvyyden tunteeseen ja tarve kokea yhteenkuuluvuutta. Erityisen tärkeänä ulkoisten motiivien sisäistämisen kannalta pidetään yhteenkuuluvuutta ja pystyvyyden tunnetta. Tarve yhteenkuuluvuuteen takaa, että oppija voi olla osa oppimisympäristöään ja samaistua toisiin ihmisiin. Myös pystyvyyden tunne on opiskelumotivaatiossa olennainen: haasteiden täytyy olla tasoltaan sopivia, jotta ihminen voi sisäistää asioita. (Vasalampi 2017: 59, 61; Ryan–Deci 2017: 11.)

Kun edellä mainittuihin tarpeisiin lisätään vielä autonomian tunne, oppija kykenee ymmärtämään toiminnan merkityksen ja sisäistämään sekä tarvittaessa muuttamaan haastetta. Kun nämä kaikki edellä mainitut tarpeet toteutuvat, ulkoiset motiivit voivat muuttua sisäisiksi motiiveiksi. (Vasalampi 2017: 61.)

Odotusarvoteoria

Toinen tutkimukseni kannalta olennainen motivaatioteoria on Jaqueline Ecclesin ja Allan Wigfieldin kehittämä odotusarvoteoria (*expectancy-value theory*). Teorian mukaan ihmisen valintojen taustalla on kaksi tekijää: odotukset ja arvostukset. Odotukset ovat omaan osaamiseen ja suoriutumiseen liittyviä uskomuksia ja ennakoiteja. Arvostuksilla taas tarkoitetaan tehtävän koettua arvoa eli sitä, kuinka paljon oppija arvostaa tehtävän toteuttamista tai siitä suoriutumista. Ihmiset siis valitsevat tehtäviä, joista he odottavat suoriutuvansa ja joita he arvostavat. (Viljaranta 2017: 66–67.)

Odotukset voidaan jakaa kahteen eri osa-alueeseen. Ensimmäinen alue on oppijaminäkuva, jolla tarkoitetaan näkemystä omista kyvyistä ja osaamisesta. Toinen alue on onnistumisen ja epäonnistumisen ennakointi. (Viljaranta 2017: 67.) Voidaan siis nähdä, että ihminen motivoituu sellaisista asioista, joissa hän kokee olevansa taitava ja näkee mahdollisuuden onnistumiseen. Sitä vastoin taas kokemus siitä, että omat taidot eivät riitä onnistumiseen, ei samalla tavoin synnytä motivaatiota.

Arvostukset taas koostuvat kolmesta eri osa-alueesta: kiinnostusarvosta, hyötyarvosta ja tärkeysarvosta. Kiinnostusarvo tarkoittaa sitä, kuinka paljon tehtävä kiinnostaa yksilöä, ja kuinka paljon hän pitää sen suorittamisesta. Hyötyarvo taas tarkoittaa yksilön kokemusta tehtävän tekemisen hyödyllisyydestä lyhyen tai pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamisessa.

Tärkeysarvo kertoo, kuinka tärkeää yksilön minäkuvalle on sitoutuminen tehtävän suorittamiseen ja onnistumiseen. (Viljaranta 2017: 68.)

Odotusarvoteorian mukaan oppijaminäkuva ja odotukset lopputuloksesta vaikuttavat olennaisella tavalla motivaation syntyymiseen, ja tämä pätee myös kielen oppimiseen. Heikko oppijaminäkuva voi saada oppijan alisuoriutumaan, ja hänellä ei myöskään ole motivaatiota panostaa opiskeluun. (Viljaranta 2017: 76–77.) Onkin tärkeää, että oppijan oma oppijaminäkuva ja onnistumisen odotukset ovat vahvoja ja toimivat näin motivoivina tekijöinä kielenopiskelussa.

Tavoiteorientaatioteoria

Kolmas motivaatioteoria, jonka esittelen, on tavoiteorientaatioteoria (*goal orientation theory*).

Tätä teoriaa on kehittänyt moni tutkija, mutta erityisesti Carol Dweck.

Tavoiteorientaatioteorian mukaan oppilaiden oppimista motivoi tehtäväsuuntautuneisuus tai minäsuuntautuneisuus. Tehtäväsuuntautunutta oppijaa motivoi tehtävä ja sen suorittaminen, kun taas minäsuuntautunutta oppijaa motivoi halu osoittaa olevansa parempi tehtävän suorittamisessa kuin muut. Tehtäväsuuntautuneisuuteen liittyy myös usko siihen, että itseään voi kehittää ja asioita sekä taitoja voi oppia. Tällä tavoin vaikeuksia voidaan pitää oppimiskokemuksina ja mahdollisuuksina kehittyä. Minäsuuntautuneen oppijan mielestä lahjakkuutta joko on tai ei ole, ja siihen ei voi itse vaikuttaa. (Salmela-Aro 2018: 11–12.)

Myöhemmin mallia on kehitetty eteenpäin ja mukaan on tullut erilaisia tavoiteorientaatiota. Niemivirta, Pulkka, Tapola ja Tuominen esittävät omassa tavoiteorientaatiomallissaan viisi erilaista tavoiteorientaatiota. Kun oppijaa motivoi uuden oppiminen ja halu kehittyä, puhutaan oppimisorientaatiosta. Saavutusorientaatiolla taas viitataan pyrkimykseen menestyä ja saavuttaa tuloksia. (Tuominen–Pulkka–Tapola–Niemivirta 2017: 83.)

Suoritus-lähestymisorientaatiossa halutaan pärjätä muita paremmin ja vaikuttaa kyvykkäältä. Tällöin motivoiva tekijä on olla muita parempi. Suoritus-välttämisorientaatiossa taas halutaan luoda vaikutelma kyvyttömyydestä. Suoritusorientaatiossa onkin kyse sosiaalisesta vertailusta, mutta eri tavoin. Suoritus-lähestymisorientaatiossa halutaan menestystä, kun taas suoritus-välttämisorientaatiossa pyritään välttämään epäonnistumisia. (Tuominen–Pulkka–Tapola–Niemivirta 2017: 83.)

Välttämisorientaatio taas on orientaatio, jossa nimensä mukaan pyritään välttelemään työtä ja vaivannäköä. Tavoitteena on siis ponnistella mahdollisimman vähän lopputuloksesta

riippumatta. Oppijalla voi esiintyä useita tavoiteorientaatioita yhtä aikaa, koska hänellä voi olla useita tavoitteita oppimiselleen. (Tuominen–Pulkka–Tapola–Niemivirta 2017: 83.)

3.3 Motivaatio toisen ja vieraan kielen opiskelussa

Toisen ja vieraan kielen opiskelumotivaatiota voidaan ymmärtää ainoastaan huomioimalla siihen liittyvä konteksti: globaali, muuttuva ja monikielinen maailma. Globalisoituneessa maailmassa on entistä tärkeämpää oppia uusia kieliä, jotta voidaan kokea yhteyttä erilaisiin ihmisiin ja kulttuureihin. Kielen oppimisen motivaatiota ei voidakaan täysin erottaa sosiaalisista, poliittisista ja teknologisista ympäristöistä. (Dörnyei–Ushioda 2021: 11.)

3.3.1 Sosio-kasvatuksellinen toisen kielen omaksumisen malli

Toisen kielen opiskelumotivaatiotutkimuksen voidaan katsoa alkaneen sosiaalispsykologisesta näkökulmasta, joka oli vallitseva motivaatiotutkimuksen näkökulma 1950-luvun lopulta 1990-luvulle saakka. Tämän tutkimussuuntauksen aloitti Robert Gardner ja Wallace Lambert, jotka tutkivat Kanadassa kieliyhteisöjen suhteita toisiinsa ja kielen oppimiseen vaikuttavia tekijöitä. (Dörnyei–Ushioda 2021: 11.)

Gardner kehitti sosio-kasvatuksellisen toisen kielen omaksumisen mallin (*socio-educational model of SLA*), jonka ydinajatus on integratiivisen motivaation ja instrumentaalisen motivaation suhde. Integratiivinen motivaatio tarkoittaa oppijan halukkuutta ja kiinnostusta olla vuorovaikutuksessa kohdekieltä puhuvien ihmisten kanssa sekä kuulua heidän kanssaan samaan ryhmään. Instrumentaalisella motivaatiolla taas tarkoitetaan halua oppia kieltä jonkin käytännön hyödyn vuoksi, kuten esimerkiksi paremman työn saamiseksi tai kokeesta läpi pääsemiseksi. (Pietilä 2014: 50; Dörnyei–Ushioda 2021: 40–41.)

Päädyin itse käyttämään termejä *integratiivinen ja instrumentaalinen motiivi* minun tutkimuksessani, koska ne olivat selvimmin rinnastettavissa tutkimustuloksiini. Motiivitekijät olivat tutkimuksessani osittain päällekkäisiä, mutta instrumentaalisiin ja integratiivisiin motiiveihin jako selkeyttää tutkimustulosteni esittelyä.

Kaikista tutkituin osa Garderin teoriaa on käsite integratiivisesta motiivista, joka tarkoittaa, että opiskelumotivaationa toimivat nimenomaan positiiviset mielikuvat kieltä puhuvista ihmisistä ja yhteisöistä. Integratiivinen motiivi voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään. Ensimmäinen ryhmä on integratiivisuus eli kiinnostus toisia kieliä kohtaan, ja asenteet vierasta kieltä puhuvaa yhteisöä kohtaan. Integratiivisuudella tarkoitetaan nimenomaan sitä,

että motiivina toimii kieliyhteisön osaksi pääseminen, ja positiiviset mielikuvat vierasta kieltä puhuvista ihmisistä ja kielestä itsessään.

Toiseen ryhmään kuuluvat asenteet oppimistilannetta kohtaan. Tähän vaikuttaa asenteet esimerkiksi kielen opettajaa ja kurssia kohtaan. Kolmas ryhmä on motivaatio. Tällöin puhutaan työmäärästä, joka käytetään opiskeluun, halukkuudesta oppia toinen kieli ja asenteista toisen kielen oppimista kohtaan. Garderin teorian myötä onkin todettu monien tutkimusten kautta, että integratiivisuus on kaikista suurin taustatekijä, joka vaikuttaa toisen kielen valintaan, halukkuuteen oppia kieltä ja työmäärään, joka kielen oppimiseen käytetään. (Dörnyei–Ushioda 2021: 41.)

3.3.2 Motivaation prosessimalli

Uuden näkökulman toisen kielen opiskelumotivaatioon toivat Crookes ja Schmidt, jotka haastoivat sosiaalipsykologisen näkökulman. Heidän mielestään toisen kielen opiskelumotivaatiotutkimuksessa täytyi palata linjaan motivaatiopsykologian kognitiivisten teorioiden kanssa ja keskittyä enemmän luokkahuonetodellisuuteen motivaatiota tutkittaessa. (Dörnyei–Ushioda 2021: 44.)

Crookesin ja Schmidtin teoriaa jatkoi Dörnyei, joka käsitteellisti toisen kielen opiskelumotivaation kolmeen tasoon: kielitaso, oppijataso ja oppimistilannetaso. Oppimistilannetaso toi uuden näkökulman perinteiseen toisen kielen motivaatiotutkimukseen. Oppimistilannetaso voidaan jakaa Dörnyein mukaan kolmeen näkökulmaan. Ensimmäiseen kuuluvat kurssiin liittyvät osatekijät, kuten esimerkiksi opetussuunnitelma, oppimateriaalit ja tehtävät. Toinen näkökulma on opettajaan liittyvät osatekijät, joihin kuuluu opettajan persoonallisuus, käytös, opetustyyli ja tapa. Kolmanteen näkökulmaan kuuluvat ryhmään liittyvät osatekijät, kuten opiskeluryhmän ryhmädynamiikka. (Dörnyei–Ushioda 2021: 46.)

Dörnyei ja Ottó kehittivät kolmevaiheisen motivaation prosessimallin (*process model of motivation*), jossa motivaation nähdään koostuvan erilaisista tapahtumaketjuista.

Ensimmäinen vaihe on oppimista edeltävä vaihe (*preactional stage*). Tätä vaihetta kutsutaan myös valintamotivaatioksi (*choice motivation*). Siihen kuuluu tavoitteiden asettaminen, hankkeen muotoutuminen ja hankkeen hyväksyminen. Tässä vaiheessa suurimmat motivaatioon vaikuttavat tekijät ovat asetetut tavoitteet, oppimisprosessiin liittyvät arvot, tulokset ja seuraukset, asenteet vierasta kieltä ja sen puhujia kohtaan, odotukset

onnistumisesta, oppijan käsitykset omasta oppimiskyvystään sekä ympäristön tuki ja rajoittavuus. (Dörnyei–Ushioda 2021: 52; Pietilä 2014: 53.)

Toinen vaihe on oppimisen aikainen vaihe (*actional stage*). Tätä vaihetta kutsutaan myös toimeenpanomotivaatioksi (*executive motivation*). Tähän vaiheeseen kuuluu kolme eri osaa, joista ensimmäinen välitehtävien kehittäminen ja toteuttaminen, jolloin toimintasuunnitelma jaetaan pienempiin toteutettavissa oleviin osiin, ja itselle asetetaan lyhyen tähtäimen tavoitteita. Toinen osa on jatkuva arviointiprosessi, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa ja oppimisympäristön ärsykeitä voidaan arvioida. Kolmas osa on toiminnan kontrollointi ja itsesäätelymekanismit, jotta voidaan kasvattaa, suojella ja ylläpitää motivaatioita ja oppimisprosessia. (Dörnyei–Ushioda 2021: 52–53; Pietilä 2014: 53.)

Suurimmat motivaatioon vaikuttavat tekijät oppimisen aikaisessa vaiheessa ovat oppimiskokemuksen laatu, sosiaalinen ympäristö eli oppijaryhmän toimivuus ja autonomisuus sekä luokkahuoneen palkkio- ja tavoiterakenteet. Myös itsesäätelytaidot ovat tärkeitä oppimisen aikaisessa vaiheessa. (Dörnyei–Ushioda 2021: 52–53; Pietilä 2014: 53.)

Kolmas vaihe on oppimista seuraava vaihe (*postactional stage*), jolla tarkoitetaan vaihetta, joka on oppimisen jälkeen tai oppimisen jäätyä tauolle. Tässä vaiheessa oppija pohtii syitä onnistumiselleen tai epäonnistumiselleen ja tarkastelee siihen liittyviä oppimiskokemuksia. Oppija kehittää sisäisiä käytäntöjään ja toimintastrategioitaan tulevaisuudessa tapahtuvaa oppimista varten. Tämän jälkeen oppija luo uusia tavoitteita ja siirtyy toteuttamaan niitä. Suurimmat motivaatioon vaikuttavat tekijät oppimista seuraavassa vaiheessa ovat oppijan omat käsitykset itsestään ja kyvyistään sekä oppijan saamat arvioinnit, kuten arvosanat ja muu palaute. (Dörnyei–Ushioda 2021: 53–54; Pietilä 2014: 53.)

3.3.3 Nykytutkimus

Nykytutkimuksessa on pyritty ottamaan motivaatioon kokonaisvaltaisempi lähestymistapa siten, että huomioidaan enemmän eri tekijöiden yhdistettyä ja vuorovaikutteista toimintaa. Tutkimustraditiossa on aiemmin tarkasteltu enemmän yksittäisten muuttujien syy-seuraussuhteita. (Dörnyei–Ushioda 2021: 79.)

Nykytutkimuksessa on kiinnitetty huomiota erityisesti monikielisyyteen, pitkäaikaiseen motivaatioon ja tiedostamattomaan motivaatioon. Dörnyei on tehnyt katsauksen motivaation jatkuvuuteen ja pitkäaikaiseen motivaatioon liittyen. Hän vertaa pitkäaikaista motivaatiota pitkään automatkkaan: kun bensatankki on täynnä polttoainetta ja matkalla on mahdollisuuksia

tankata ja on hyvä vakuutus, on mahdollisuus tehdä pitkiäkin matkoja. Samoin on motivaation kanssa. (Dörnyei–Ushioda 2021: 83.)

Dörnyei vertaa pitkäaikaista motivaatiota autometaforan mukaisesti viiteen eri polttoaineeseen. Ensimmäinen näistä on korkeaoctaaninen polttoaine (*high-octane fuel*). Tällä hän kuvaa sitä, kuinka tavoitteet ja niiden saavuttaminen synnyttävät pitkäaikaista motivaatiota. Jatkuva motivaation ylläpito vaatii polttoainetta, jotka ovat näkemys (*vision*) ja yhtäpitävyys minän kanssa (*self-concordance*) eli yksilön toiminnan vastaavuus hänen persoonaansa ja identiteettiinsä. Jos yksilön tavoitteet ovat linjassa hänen minänsä kanssa, myös motivaatio kestää pidempään. (Dörnyei–Ushioda 2021: 83–84.)

Toinen pitkäaikaisen motivaation osa on ekonominen polttoaine (*fuel-economy*). Tällä tarkoitetaan tapojen ja rutiinien vaikutusta motivaatioon. Tavat ja rutiinit ovat usein automatisoituneita toimintatapoja. Dörnyei esittää, että jos oppija asettaa itselleen tavoitteeseen tähtäviä rutiineja, rutiinien toteuttaminen auttaa saavuttamaan tavoitteita. Tätä voidaan verrata autopilottiin. Kun rutiinit ja tavat automatisoituvat, niiden toteuttamiseen ei tarvita yhtä paljoa ponnistelua. (Dörnyei–Ushioda, 2021: 84.) Tällaisia tapoja minun tutkimukseeni osallistujilla oli esimerkiksi kielipelien pelaaminen, musiikin kuunteleminen, elokuvien katsominen ja sosiaalisen median seuraaminen kohdekielellä. Nämä rutiinit auttavat heitä saavuttamaan heidän oppimistavoitteensa.

Pitkäaikaisen motivaation kolmanneksi osaksi nimetään uudistuva polttoaine (*fuel-regeneration*). Voidaan todeta, että välitavoitteiden asettaminen motivoi enemmän kuin pitkän aikavälin tavoitteet. Lyhyen aikavälin tavoitteet mahdollistavat edistymisen seuraamisen, ja ne auttavat tekemään pidemmän aikavälin tavoitteista mahdollisia saavuttaa. Samoin toimii positiivinen palaute, joka auttaa tekemään pidemmän aikavälin tavoitteet mahdollisiksi saavuttaa. (Dörnyei–Ushioda, 2021: 85.) Lyhyen aikavälin tavoitteiden ja positiivisen palautteen voidaan siis nähdä olevan pitkäaikaista motivaatiota ruokkivia elementtejä.

Neljäs pitkäaikaiseen motivaatioon vaikuttava osa on lisäpolttoaine (*additional fuel*). Tunteilla on kyky ylläpitää ja lisätä motivaatiota. Voidaan siis nähdä, että positiiviset tunteet, kuten mielihyvä, lisäävät ja ylläpitävät pitkäaikaista motivaatiota. (Dörnyei–Ushioda 2021: 85.) Onnistumisen tunteet ja niistä seuraava mielihyvä siis auttavat tavoitteiden saavuttamisessa ja motivaation ylläpitämisessä.

Viimeinen pitkäaikaiseen motivaatioon vaikuttava osa on vakuutus motivaation romahduksilta (*motivational breakdown cover*). Tällä Dörnyei tarkoittaa motivaatioon vaikuttavien vastoinkäymisten ennaltaehkäisyä. On selvää, että vastoinkäymisiä tulee vastaan pitkäaikaisen toiminnan seurauksena, ja se vaikuttaa motivaatioon. Vastoinkäymiset voivat johtaa itseluottamuksen vähenemiseen ja jaksoihin, jolloin kiinnostusta tavoitteen saavuttamista ja oppimista kohtaan on vaikeaa löytää. On siis tärkeää, että oppija kehittää ominaisuuksiaan, joiden avulla selviytyä vastoinkäymisistä. Tällaisia ominaisuuksia ovat esimerkiksi sisu, joustavuus, sinnikkyys ja itsehillintä. On tärkeää kehittää omia selviytymis- ja itsesäätelykeinoja, jotta epäonnistumisista päästään eteenpäin mahdollisimman nopeasti. (Dörnyei–Ushioda 2021: 85–86.)

4 Aineisto ja metodi

4.1 Aineisto

Teetin kyselyn suomen kielen opiskelumotivaatiosta Tallinnan ja Tarton yliopistossa suomen kieltä opiskeleville. Toteutin kyselyn Webropolin kautta ja lähetin linkin sähköpostilla suomen kielen opettajille Tallinnan ja Tarton yliopistoissa. Opettajat taas lähettivät sen eteenpäin heidän opiskelijoilleen. Kysely löytyy työn liitteistä ja on kokonaisuudessaan saatavilla tekstitiedostona myös gradun tekijältä.

Valitsin käyttää kyselyä aineistoni keräämiseen, koska motivaation tutkimisessa on luotettava oppijoiden omiin kokemuksiin ja kertomuksiin. Kysely on mittari, joka mittaa ihmisten käsityksiä erilaisista asioista (Vanhatalo–Vehkalahti: 241). Kyselyni tavoitteena on selvittää, millaiset asiat motivoivat opiskelijoita suomen opiskelemiseen ja miksi. Haluan myös tutkia, ovatko motivoivat tekijät enemmän instrumentaalisia vai integratiivisia. Tutkimukseni on pääasiassa laadullista, koska keskityn yksittäisten informanttien kokemuksiin. Informanttien määrä ei ollut tarpeeksi iso siihen, että voisin tehdä aineistostani luotettavia määrällisiä havaintoja.

Tiedostan tutkimusta tehdessäni, että kyselyn tulokset eivät ole täysin objektiivisia ja luotettavia, koska on mahdollista, että informantit eivät kykene tarkastelemaan omaa motivaatiotaan täysin objektiivisesti. Opiskelumotivaation tutkimiseen ei ole kuitenkaan olemassa mitään täysin tarkkaa mittaria.

Kyselyä tehdessäni kiinnitin huomiota siihen, että yksittäisiä informantteja ei voi kyselystä tunnistaa ja kiinnitän tähän huomiota myös kyselyn tuloksia analysoidessani. En kerännyt kyselyssä kenenkään vastaajan henkilötietoja tai yhteystietoja, minkä vuoksi vastauksia ei pysty yhdistämään yksittäisiin henkilöihin. En myöskään erottele vastaajia sen perusteella opiskelevatko he Tallinnan vai Tarton yliopistossa, ellei se erityisesti käy ilmi vastauksista.

Analysoin kyselytuloksia laadullisen sisällön analyysin menetelmin. Teemoittelin ja listasin tutkimukseni tuloksia Word-dokumenttiin ja löysin sitä kautta olennaisimmat sisällöt. Koska informanttien määrä on pieni, en käytä tutkimuksessani määrällisiä tutkimusmenetelmiä. Havainnollistan kuitenkin tutkimustuloksia välillä numeroiden avulla.

4.2 Kyselytutkimus

Valitsin kyselyn tutkimusmenetelmäksi ensisijaisesti sen vuoksi, että se oli paras tapa saada tutkimukseen mahdollisimman paljon osallistujia. Koska suomen kieltä opiskelevien määrä Viron yliopistossa on jo valmiiksi melko pieni, olisi voinut ollut vaikeaa saada tarpeeksi osallistujia esimerkiksi haastattelututkimukseen. Haastattelututkimukseen osallistuminen vaatii informanteilta huomattavasti enemmän aikaa ja vaivaa. Haastattelujen järjestäminen olisi myös ollut melko haastavaa, koska asun haastateltavien kanssa eri maassa.

Kyselytutkimus on myös melko esteetön tutkimusmenetelmä, ja siihen voi käytännössä osallistua kuka tahansa opiskelija ja heillä on mahdollisuus pysyä täysin anonyymina.

Tutkimukseni esteettömyyttä paransi myös se, että siihen pystyi vastaamaan joko suomeksi tai viroksi. Suosittelin suomen kielellä vastaamista, mutta myös viron kielen käyttö oli mahdollista, ja moni vastaaja käyttikin molempia kieliä vastauksissaan. Analyysissa olen ensin kirjoittanut esimerkit alkuperäisellä kielellä, ja jos alkuperäinen esimerkki oli viroksi, olen myös kääntänyt sen suomeksi. Käännökset olen kirjoittanut kursiivilla, jotta ne erottuvat alkuperäisestä vastauksesta.

Kyselytutkimuksella voidaan mitata ihmisten käsityksiä useista eri asioista. Koska kaikki vastaajat vastaavat samoihin kysymyksiin, onkin tarkasteltavana erityisesti tutkittava ilmiö eikä niinkään yksittäisen ihmisen vastaukset. (Vanhatalo–Vehkalahti 2020: 242.) Kyselyllä voidaan mitata vastaajan omia tiedostettuja käsityksiä. Tämän lisäksi kyselyllä voidaan myös tavoittaa tiedostamattomia asioita, kuten asenteita ja kielen käyttöä. (Vanhatalo–Vehkalahti 2020: 245.)

Tein kyselyn Webropolissa ja jaoin sen suomen kielen opiskelijoille heidän opettajiensa kautta. Tällä tavoin pyrin varmistumaan siitä, että mahdollisimman monella suomen kieltä Tallinnan tai Tarton yliopistoissa opiskelevalla olisi mahdollisuus osallistua tutkimukseen. Kuitenkin varmasti asiaan vaikutti se, mitä kursseja oli juuri sillä hetkellä meneillään yliopistoissa. Huomasinkin, että moni kyselyyni vastaajista oli melko hiljattain aloittanut suomen kielen opinnot eli tutkimukseni ei tavoittanut kovin montaa yli neljä vuotta suomen kieltä yliopistossa opiskellutta.

Kyselytutkimuksessani on sekä avoimia kysymyksiä että monivalintoja. Tällä tavoin sain monipuolista tietoa opiskelijoiden motivaatiosta. Pakollisiksi laitoin kuitenkin ainoastaan monivalintakysymykset ja muutaman keskeisimmän avoimen kysymyksen. Kuitenkin moni

vastaaja vastasi ainakin suurimpaan osaan avokysymyksistä, vaikka ne olivat vapaaehtoisia. Kyselyä tehdessä kiinnitin huomiota siihen, että osallistujien anonymiteetti säilyisi. Olen myös ottanut tämän huomioon tulkitessani kyselyn tuloksia tutkielmassani. Jos kyselyyn tuli joitakin vastauksia, joista osallistuja olisi ollut helppo tunnistaa, en ole kirjoittanut niitä sellaisenaan tutkielmaani. Se, että en saa tietoa siitä, kuka kyselyyn vastaajista on vastannut mitään eri kysymyksiin tietenkin vaikuttaa hieman analyysiini.

Kyselyn suunnitteluvaiheessa pyrin kiinnittämään huomiota siihen, että kysymykset olisivat helppoja ymmärtää ja vastaukset antaisivat tietoa oikeasta asiasta. Koska halusin tietoa erityisesti motivaatiosta ja tavoitteista, kysyin kysymyksiä, jotka mahdollistivat monipuolisten vastausten saannin. Jotkut kysymykset olivat hieman päällekkäisiä toistensa kanssa, joten oli mielenkiintoista nähdä, kuinka vastaajat vastasivat päällekkäisiin kysymyksiin.

Kyselytutkimuksessa on aina mahdollisuus väärinkäsityksiin, ja mainitsenkin nämä erikseen, jos sellaisia havaitsen tulkitessani aineistoa.

Kyselyssä halusin mitata erityisesti instrumentaalisia ja integratiivisia motiiveja. Kyselyssä kysyttiin siis sekä työelämään ja tulevaisuuteen liittyvistä motiiveista että perheeseen ja ystäviin liittyvistä motiiveista. Yleinen kielitieteellinen kiinnostus, sukukieliin liittyvät asiat sekä kulttuurinen kiinnostus tulivat myös kysymyksissä ilmi. Kysyin myös muutamia kysymyksiä liittyen vapaa-ajalla opiskeluun sekä kielen käyttämiseen ja tavoitteisiin.

4.3 Informantit

Vuoden 2022 syksyllä Tallinnan yliopistossa suomea opiskeli A2-tasolla kuusi ja B1-tasolla neljä. Tämän lisäksi Tallinnan yliopistossa suomen kielen pääaineessa oli kolme opiskelijaa, jotka kirjoittivat graduaan. (Raunamaa 2022.) Suomen kielen pääaine on Tallinnassa lakkautettu.

Vuoden 2022 syksyllä Tarton yliopistossa maisterivaiheen pääaineopiskelijoita oli kaksi, ja kandidivaiheessa pääaineopiskelijoita oli ainakin yksi opiskelija. Kandidivaiheen opiskelijoita saattoi olla enemmänkin, mutta sitä ei tiedetä, koska pääaineet valitaan vasta opintojen myöhemmässä vaiheessa. (Aronen 2022.) Sivuaaineopiskelijoita oli noin 4–6 henkilöä.

Suurin osa Tarton yliopistossa suomea opiskelevista oli kuitenkin kielitaito-opetuksessa. Näistä oman laitoksen pakollisella kurssilla oli 28 opiskelijaa. Kaikille avoimella ensimmäisen lukukauden kurssilla oli 53 opiskelijaa, kaikille avoimella toisen lukukauden kurssilla 13 opiskelijaa ja kaikille avoimilla neljännen ja viidennen lukukauden kurssilla

kymmenen opiskelijaa, joista aktiivisia oli kahdeksan. Muilla suomen kieleen liittyvillä kursseilla oli näiden lisäksi kahdeksan opiskelijaa. (Aronen 2022.)

Tallinnan yliopistossa suomen kielen sivuaine kuuluu Humanististen tieteiden instituuttiin (Humanitaarteaduste instituut) (Tallinnan yliopisto 2023). Tarton yliopistossa suomen kieli kuuluu Humanististen tieteiden ja taiteiden tiedekuntaan (Humanitaarteaduste ja kunstide valdkond) ja sen sisällä Viron ja yleisen kielitieteen instituuttiin (Eesti ja üldkeeleteaduse instituut). Viron ja yleisen kielitieteen instituutissa suomen kieli kuuluu Suomalais-ugrilaiseen yksikköön (Soome-ugri osakond) (Tarton yliopisto 2023).

Tutkimukseeni osallistui 19 informanttia, jotka olivat iältään 19–50-vuotiaita. Informanteista suurin osa oli naisia, mikä voidaan selittää alan naisvoittoisuudella. Suurimman osan vastanneista äidinkieli oli viro (16), ja venäjän kielen äidinkielekseen kertoi kolme informanttia. Yksi edellä mainituista vastaajista mainitsi äidinkielikseen molemmat kielet viron ja venäjän. Tutkimukseen osallistui myös yksi opiskelija, jonka äidinkieli oli jokin muu kuin viro tai venäjä. Myös tällä informantilla on kaksi äidinkieltä, mutta kumpikaan niistä ei ole viro tai venäjä.

Suurin osa vastaajista opiskelee Tarton yliopistossa (15) ja loput opiskelevat Tallinnan yliopistossa (4). Tällainen jakauma oli odotettavissa, koska Tarton yliopistossa on enemmän suomen kieltä opiskelevia opiskelijoita. Kuusi opiskelijaa oli opiskellut yliopistossa vastatessaan vasta puoli vuotta. Yhdestä kahteen vuoteen opiskelleita oli viisi. Kolme vuotta yliopistossa opiskelleita oli neljä. Viidestä seitsemään vuoteen yliopistossa opiskelleita oli kaksi henkilöä. Suurin osa vastaajista oli siis opintojensa alkupuolella, mutta myös kauemman aikaa opiskelleita henkilöitä osallistui tutkimukseen muutamia. Lähes kaikki vastaajat, kahta lukuun ottamatta, olivat siis todennäköisesti vasta kandidaatin opinnoissa.

Tutkimukseen osallistui suomen kieltä pääaineena, sivuaineena, valinnaisena aineena ja pakollisena aineena opiskelevia. Pääaineopiskelijoita kyselyyn osallistui vain yksi, sivuaineopiskelijoita osallistui neljä ja valinnaisaineena opiskelevia seitsemän. Suomen kieltä pakollisena aineena opiskeli myös seitsemän opiskelijaa. Pääaineopiskelijoita ei ole kummassakaan yliopistossa montaa, joten oli oletettavissa, että melkein kaikki opiskelijat olisivat joko sivuaineopiskelijoita tai valinnaisaineopiskelijoita.

Vastaajat olivat opiskelleet suomea hyvin erilaisia määriä. Aina ei ollut selkeää, kuinka kauan suomea oli opiskeltu. On mahdotonta tietää, onko suomea opiskeltu jatkuvasti ilmoitetun ajan

vai kenties vain yksi kurssi vuodessa. Osalla opiskelijoista oli myös jo jonkinlaista kielitaitoa ennen suomen kielen opintojen aloittamista. Tämä selittyy helposti Suomen ja Viron läheisellä sijainnilla. Osa opiskelijoista vieraili Suomessa usein ja oli oppinut kieltä jonkin verran Suomessa käydessään. Muutama henkilö puhui suomea joidenkin sukulaisten kanssa ja monilla vastaajilla oli suomalaisia ystäviä. Kuitenkaan näissä tilanteissa ei ole aina selvää, puhutaanko ystävien ja sukulaisten kanssa pääasiallisesti suomea vai jotakin toista kieltä. Neljä vastaajaa oli opiskellut suomea lukiossa.

Yksitoista opiskelijaa oli opiskellut suomea vasta kuusi kuukautta ja viisi opiskelijaa oli opiskellut suomea yhden vuoden ajan. Yksi opiskelija oli opiskellut suomea puolitoista vuotta. Yksi opiskelija oli opiskellut suomea neljä vuotta ja yksi seitsemän vuotta. Suurin osa vastaajista oli siis opiskellut suomea vasta noin vuoden. Moni vastaaja pystyi kuitenkin vastaamaan lyhyempiin kysymyksiin suomeksi. Pidempiin kysymyksiin oli usein vastattu viroksi, mutta kuitenkin merkittävä osa niidenkin vastauksista oli kirjoitettu suomeksi. Olin esittänyt toiveen, että vastaajat käyttäisivät suomea mahdollisimman paljon, mutta annoin heille myös mahdollisuuden vastata viroksi. Myös kysymykset olivat sekä suomeksi että viroksi kyselyssä.

Kysyin kyselyssäni myös sitä, kuinka moni tämän vuoden aikana opinnot aloittaneista aikoi jatkaa suomen kielen opiskelua tulevaisuudessa. Tähän kysymykseen kuitenkin vastasi enemmän opiskelijoita kuin ensimmäistä vuotta opiskelevia vastasi kyselyyn. Tämän vuoksi kysymyksen tulokset ovat kiistanalaisia. Vain kaksi opiskelijaa vastasi, että he eivät aio jatkaa suomen kielen opintojaan tämän kurssin jälkeen. Loput opiskelijat vastasivat haluavansa jatkaa opintoja tai mahdollisesti haluavansa jatkaa opintoja. Tästä voi siis lähinnä päätellä, että suomen kielen opinnot ovat suurimmalle osalle vastaajista edes jollakin tasolla tärkeitä.

5 Analyysi

5.1 Instrumentaaliset motiivit

Instrumentaaliset motiivit ovat usein suomen kielen opiskelun taustasyitä Virossa. Yksi tutkimushypoteeseistani onkin, että tulevaisuuden työmahdollisuudet olisivat yksi suuri motivoiva tekijä suomen kielen opiskeluun Virossa. Suomen opiskelu on kuitenkin vähentynyt Viron yliopistoissa huomattavasti, ja tätä asiaa haluankin olla osaltani selvittämässä tutkimukseni avulla.

Kysyessäni informanttien suhteesta Suomeen instrumentaalisia motiiveja suomen kielen opiskeluun ovat työpaikka Suomessa, harjoittelu Suomessa tai opiskelijavaihto Suomessa. Kaksi informanttia mainitsee suhteensa Suomeen liittyvän työpaikkaan Suomessa. Yksi informantti valitsee opiskelijavaihdon ja yksi harjoittelun Suomessa. Oletan, että nämä vastaukset kertovat enemmän opiskelijoiden tämänhetkisestä tilanteesta. Tässä on toki pieni väärinymmärryksen mahdollisuus, joten kyse voi olla myös halukkuudesta työskennellä Suomessa tulevaisuudessa. Moni vastaaja mainitsee työpaikan ja työhön liittyvät asiat tulevaisuudessa myös muiden kysymyksien kohdalla.

Kysyessäni, kuinka usein informantit käyvät Suomessa, vain yksi vastaaja kertoo käyvänsä Suomessa kolme tai neljä kertaa vuodessa. Neljä vastaajista kertoo käyvänsä Suomessa noin kaksi kertaa vuodessa. Kaksi informanttia mainitsee käyvänsä Suomessa kerran vuodessa, ja kaksi vastaajaa kertoo käyneensä Suomessa vain yhden kerran. Seitsemän vastaajaa vastaa käyvänsä Suomessa harvoin tai harvemmin kuin kerran vuodessa. Tämän perusteella päättelen, että Suomessa käyminen ja suomen kielen käyttäminen Suomessa ei ole suurimman osan vastaajista pääasiallinen motivaatio kielen oppimiseen.

Kuitenkin moni vastaaja mainitsee muiden kysymysten yhteydessä, että he aikoivat käyttää suomen kieltä matkustaessaan Suomeen tulevaisuudessa. Tästä voi vetää johtopäätöksen, että monella vastaajalla suomen kielen taito ei ehkä tämänhetkisessä elämässä ole kovin tärkeä, mutta he arvelevat siitä olevan apua tulevaisuudessa.

5.1.1 Työ

Monien vastaajien suomen kielen opiskelun motiivit liittyvätkin nimenomaan työelämään tulevaisuudessa. Samankaltaisia havaintoja on tehnyt myös Kanninen (2020: 40), joka on

huomannut tutkimuksessaan, että aikuisuuteen liittyvät velvollisuudet ja vastuut lisäävät motivaatiota. Samoin minun tutkimuksessani käy ilmi, että tulevaisuuteen ja työuraan liittyvät velvollisuudet ovat yksi suurimmista motivaatiota lisäävistä tekijöistä.

Myös Reinikaisen (2020: 48) tutkimukseen osallistujien tavoitteet liittyvät erityisesti tulevaisuuteen ja arkipäiväiseen elämään Suomessa. Työpaikka ja arkipäiväisen elämän sujuminen Suomessa mainitaan usein tavoitteiksi myös minun tutkimuksessani.

Moni tutkimukseni vastaajista mainitsee haluavansa opettajaksi, ja silloin suomen kielen osaaminen nähdään tärkeänä tulevaisuudessa (esimerkit 1 ja 2).

1) --Kuna mõtlen õpetajaameti peale, oleks soome keele oskus mulle tulevikus heaks boonuseks. Samuti soovin osata soome keeles vabalt suhelda iseenda jaoks.

-- Koska mietin opettajan ammattia, suomen kielen osaaminen olisi minulle tulevaisuudessa hyvä lisä. Lisäksi haluan osata kommunikoida suomeksi vapaasti oman itseni takia.

2) Töölalased perspektiivid tulevikus: eriti, kuna mõtlen hakata eesti keele õpetajaks. Soome keele oskus seal kõrval oleks väga hea lisaväärtus.

Tulevaisuuden uranäkymät: erityisesti, kun harkitsen viron kielen opettajaksi ryhtymistä. Suomen kielen taito sen ohella olisi todella hyvä lisäarvo.

Myös lääkärin ammatissa suomen kieli koetaan hyödylliseksi (esimerkki 3). Samoin kuin vastaajat esimerkeissä 1 ja 2, myös esimerkkien 3 ja 4 vastaajat kokevat tärkeäksi suomen kielen korkean taitotason. Monista vastauksista on nähtävissä, että Virossa suomea opiskelevilla on toiveena melko korkea taitotaso heidän suomen kielelleen opintojen lopussa.

3) Kuna tahaksin Soomed arstina töötada, ma peaksin ja tahan oma kommunikatsioonioskuseid arendada seni, et saan patsientidega kõrgel tasemel suhelda.

Koska haluaisin työskennellä Suomessa lääkärinä, minun täytyy ja tahdon kehittää omia kommunikaatiotaitojani siten, että pystyn kommunikoimaan potilaitten kanssa korkeatasoisesti.

4) Soovin saada piisava taseme soome keeles, et saada praktikal või erialasel tööil hakkama.

Tahdon saavuttaa suomen kielessä riittävän tason, että pystyn aloittamaan harjoittelussa tai erilaisissa töissä.

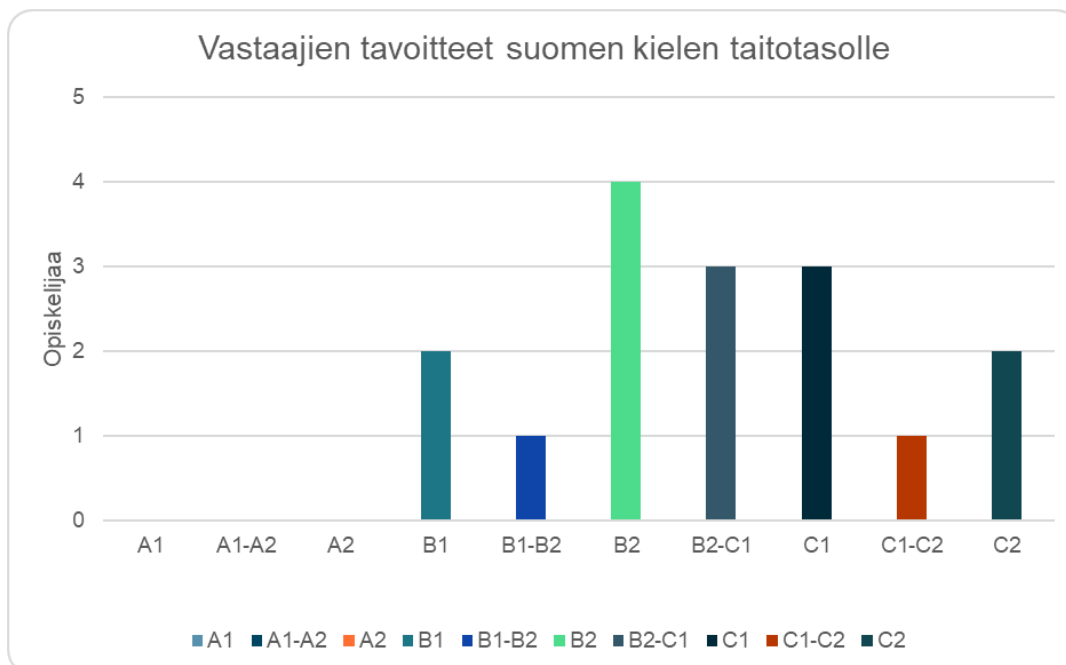
Vastaajat eivät aina erittele mitään tiettyä taitotasoa, vaan kertovat nimenomaan tarvitsevänsä riittävän taitotason siihen, että työelämä suomessa sujuisi hyvin. Sama ilmiö on usein nähtävissä myös työmarkkinoilla. On vaikeaa tietää, mikä on riittävä kielitaidon taso työtehtävistä selviytymiseen. Usea vastaaja kuitenkin erittelee tarkemmin, millainen taitotaso heillä on tavoitteena. Usein tavoitteena oleva taitotaso on varsin korkea (esimerkki 5).

5) Ma loodan omandada keelt ülikoolis B2.2 tasemel. Siis tahan õppida seda edasi ja saada C1 tase selleks, et võib olla kasutada töös Soomes.

Toivon oppivani kieltä yliopistossa B2.2 tasolle. Sitten tahdon opiskella sitä lisää ja saavuttaa C1 tason, että voin käyttää sitä töissä Suomessa.

Kysyessäni erikseen sitä, millainen kielitaidon taso opiskelijoilla on tavoitteena, alin mainittu tavoite on B1. B1-tason tavoitteeseen kertoo kaksi vastaajaa. Yksi vastaaja toivoo kielitaitonsa olevan tulevaisuudessa B1–B2. B2-tason toivoo saavuttavansa neljä opiskelijaa. Kolme opiskelijaa haluaa kielitaitonsa olevan B2–C1 tasolla, ja kolme opiskelijaa kertoo tavoitteensa olevan C1-taso. Yksi opiskelija haluaa saavuttaa C1–C2 tason, ja kaksi opiskelijaa asettaa tavoitteeksi C2.

KUVIO 1: Vastaajien tavoitteet suomen kielen taitotasolle

Tästä voin päätellä, että suomen kieltä opiskellaan usein sillä ajatuksella, että suomen kieltä halutaan voida käyttää tulevaisuudessa, ja sillä halutaan oikeasti voida kommunikoida. Vain kaksi vastaajaa kertoo, että heillä ei ole erityistä tavoitetta suomen kielen taitotasolle, mutta

heistäkin toinen kertoo haluavansa pystyä kommunikoida suomeksi jokapäiväisissä asioissa (kuvio 1).

Yksi vastaajista mainitsee tavoitteekseen rohkeuden käyttää suomen kieltä (Esimerkki 5).

5) Peamine eesmärk on tunda end soome keeles piisavalt kindlalt, et julgeksin seda päriselt kasutada ka.

Päätavoitteena on tuntea oloni riittävän varmaksi suomen kielessä, että uskaltaisin myös todella käyttää sitä.

Vaikka moni vastaaja mainitseekin tietyn kielitaidon tason tavoitteekseen, voi vastauksista päätellä, että kielitaidosta halutaan olevan jotain hyötyä tulevaisuudessa, erityisesti työelämässä. Tutkimukseeni osallistuneet opiskelijat haluavat selvästi pystyä käyttämään suomea tulevaisuudessa ja hyötyä siitä. Tavoitteena ei siis suurimmalla osalla ole pelkästään läpäistä pakolliset kurssit.

Opiskelijoilla on siis hyvinkin pitkän tähtäimen tavoitteita, kuten tietyn taitotason saavuttaminen tai tulevaisuuden työmahdollisuudet. Dörnyein tutkimukseen nojaten kuitenkin väliaikaiset tavoitteet pitävät paremmin yllä pitkäaikaista motivaatiota kuin pidemmän aikavälin tavoitteet (Dörnyei–Ushioda 2021: 85.). Minun tutkimuksessani suurin osa mainituista tavoitteista ovat pitkän aikavälin tavoitteita, mutta kuitenkin opinnoista saadaan mielihyvää myös onnistumisen kokemusten kautta. Tavoitteiden saavuttaminen synnyttää motivaatiota, joten onkin kiinnostavaa, että kyselyyni vastaajat puhuvat erityisesti lopullisista, pitkän aikavälin tavoitteista.

Moni vastaaja kertoo myös haluavansa mahdollisesti työskennellä Suomessa tulevaisuudessa, ja suomen kielen koetaan antavan hyvän lisän ansioluetteloon. Eräs vastaaja mainitsee myös, että suomen kielen osaaminen avaa paljon ovia tulevaisuudessa (esimerkki 6).

6) Haluan puhua sujuvasti suomea. Saama soome keelega hakkama nii igapäevaelus kui ka akadeemilises maailmas.

Haluan puhua sujuvasti suomea. Pystyä saamaan aikaan asioita suomen kielellä niin jokapäiväisessä elämässä kuin akateemisessa maailmassa.

Työn ja tulevaisuudensuunnitelmien merkitys suomen kielen valinnassa opiskeltavaksi kieleksi on suuri. Lähes jokaisessa kyselyyni kysymyksessä tulee ilmi suomen kielen merkitys työelämän kielenä ja mahdollinen halukkuus muuttaa joskus tulevaisuudessa Suomeen töihin

tai harjoitteluun. Tämä ei sinänsä ole yllättävä tieto, kun otetaan huomioon Suomen ja Viron läheinen sijainti. Virolaiset olivat Suomen suurin maahanmuuttajaryhmä kansalaisuuden perusteella vuonna 2021. Virolaisia asui tällöin Suomessa 51 805 henkilöä. (Tilastokeskus 2021.) Vironkieliset ovat myös toiseksi suurin vieraskielinen kieliryhmä (50 232 ihmistä) Suomessa heti venäjänkielisten jälkeen (Tilastokeskus 2021).

Akateemisten virolaisten maahanmuuttajien määrästä Suomeen ei ole tehty kattavaa tutkimusta, mutta Helsingin sanomien haastattelututkimukseen vuonna 2012 osallistuneista virolaisista maahanmuuttajista 42 prosenttia kertoi tehneensä akateemisen tai korkeakoulututkinnon. Aikaisemmin virolaiset maahanmuuttajat olivat monesti rakennusalan työntekijöitä, mutta nykyään virolaisia on Suomessa töissä monilla eri aloilla. Erityisesti virolaisten lääkäreiden määrä on kasvanut merkittävästi. (Tuohinen, HS 2014.)

Vuonna 2016 Suomessa asui 425 lääkäriä, joiden äidinkieli oli viro ja jotka eivät olleet Suomen kansalaisia. On myös paljon lääkäreitä, jotka ovat kirjoilla Virossa, mutta tekevät keikkatöitä Suomessa. (Massa, YLE 2020.)

Vaikka suurimmalle osalle vastaajista suomen kielen taito antaa nimenomaan eväitä tulevaisuuden työnhakuun ja mahdollisuuden muuttaa tulevaisuudessa Suomeen, yksi vastaaja kertoo suomen kielen olleen hänen työkielensä jo pitkään. Vastaaja kokee suhteensa kieleen määrittyvän nimenomaan työn kautta (esimerkki 7).

7) suomen kielen taito "tuo leivän pöydälle" eli ollut mun jokapäiväinen työkieli erilaisissa työtehtävissä jo vuodesta 1994

Ei ole aina selkeää, että tulevaisuuden työmahdollisuudet ovat pelkästään instrumentaalisia motiiveja. Tulevaisuuteen liittyvät haaveet voivat myös olla integratiivisia motiiveja, koska niihin liittyy halu tulla osaksi työyhteisöä ja uutta kotimaata. Tässä tutkielmassa laitan ne kuitenkin osaksi instrumentaalisia motiiveja, koska kyselyssäni tulevaisuuden suunnitelmat ja työ liittyvät erittäin vahvasti yhteen. Syy siihen, miksi Virosta halutaan muuttaa Suomeen töihin, on usein instrumentaalinen, kuten esimerkiksi suurempi palkka. Aina näin ei kuitenkaan ole. Kukaan kyselyyni vastaajista ei suoraan mainitse Suomen parempaa palkkatasoa syynä muuttaa Suomeen tulevaisuudessa. Vastaajat puhuvat vain yleisemmällä tasolla mahdollisuuksista.

Kysyessäni suoraan, mitkä ovat vastaajien tärkeimmät motiivit suomen opiskelemiseen vain kuusi vastaajaa kirjoittaa tulevaisuuden uranäkymiin liittyvistä tavoitteista. Tämä on

mielestäni kiinnostavaa, koska uramahdollisuudet tulevaisuudessa ovat todella tärkeässä osassa kaikissa kyselyni kysymyksissä. Kuitenkin kaksitoista vastaajista kokee, että heidän tärkein motivaationsa on jotain muuta kuin työhön liittyvää, tai ainakin siihen liittyy myös muita asioita. Kun vastaajat miettivät suoraan omaa motivaatiotaan, he ehkä haluavat löytää motiiveja, jotka kumpuavat sisäisestä motivaatiosta enemmän kuin ulkoisesta. Moni kuitenkin mainitsee tulevaisuuden työmahdollisuudet osana vastaustaan, mutta heillä on myös integratiivisia motiiveja.

5.1.2 Pakollisuus

Tutkimuksessani nousee esille työn ja tulevaisuuden suunnitelmien lisäksi instrumentaalisenä motivaationa pakollisuus. Kuudelle tutkimukseen osallistujista suomen kieli on pakollinen aine. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että näillä opiskelijoilla ei olisi pakollisuuden lisäksi muita motiiveja suomen kielen opiskeluun. Kun kysyn vastaajilta heidän tavoitteistaan suomen kielen opiskelulle, vain yksi vastaaja kertoo tavoitteekseen suomen kielen pakollisuuden. Tästä voi siis päätellä, että monilla vastaajilla, joille suomen kieli on pakollinen aine, on myös muita, tärkeämpiä, motiiveja.

On kuitenkin huomattava, että kyselyyni todennäköisemmin vastasi opiskelijoita, joilla on motivaatiota ja kiinnostusta suomen kielen opintoja kohtaan. Opiskelija, joka ei olisi yhtään kiinnostunut suomen kielen opinnoistaan ja opiskelisi sitä ainoastaan pakon edessä, ei todennäköisesti vastaisi vapaaehtoiseen kyselyyn suomen kielen opiskelumotivaatiosta.

Kysyessäni vastaajien suhteista Suomeen seitsemän vastaajaa kertoo, että heillä ei ole minkäänlaisia suhteita Suomeen. Vaikka tämä ei täysin varmasti liity opintojen pakollisuuteen, on kuitenkin todennäköisempää, että opiskelijalla, joka on itse valinnut opiskella suomea, on jonkinlaisia suhteita Suomeen. Pakollisuus ei siis näyttäyty merkittävänä motivaation lähteenä tutkimukseni mukaan. Lähes kaikilla vastaajilla on myös muita motiiveja pakollisuuden lisäksi.

5.2 Integratiiviset motiivit

Tässä luvussa käsittelen integratiivisia motiiveja, jotka nousevat esille tutkimuksessani. Tutkimuksessani tärkeiksi integratiivisiksi motiiveiksi osoittautuvat kulttuuriin ja yhteiskuntaan liittyvät motiivit, kieleen ja kielitieteeseen kohdistuvat motiivit, perhe, sukulaisuus ja ystävät sekä tulevaisuuden suunnitelmat.

5.2.1 Kulttuuri ja yhteiskunta

Suomen ja viron kielten sukulaisuussuhteiden sekä Suomen ja Viron maantieteellisen sijainnin vuoksi on mahdollista olettaa, että suurimmalla osalla kyselyyn osallistuneista on jonkinlainen suhde Suomen kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Monissa eri kysymyksissä vastaajat ilmaisevat kiinnostuksensa Suomen kulttuuria ja yhteiskuntaa kohtaan.

Yhdeksän opiskelijaa kertoo kiinnostuksen Suomen kulttuuriin vaikuttaneen heidän päätökseensä valita suomen kieli opiskeltavaksi aineeksi. Tämä on luonnollista, koska Suomen ja Viron kulttuureissa on samanlaisia piirteitä. Moni varmasti on kiinnostunut kulttuurien yhtenäisyyksistä nykyään, mutta myös historialliselta kannalta. Suurin osa vastaajista on matkustanut Suomeen ainakin kerran, ja tätä kautta Suomen kulttuuri on varmasti myös tullut tutuksi. Kaikilla vastaajilla ei kuitenkaan ole selkeitä yhteyksiä Suomeen.

Usein motivaatio koostuu monista eri asioista, sekä integratiivisista että instrumentaalisista motiiveista. Tästä hyvä esimerkki on esimerkki 8. Vastaaja kokee suomalaisen kulttuurin tuntemisen ja naapurikielen osaamisen tärkeäksi, ja hänellä on myös muita yhteyksiä Suomeen. Vaikka työhön ja tulevaisuuteen liittyvät asiat ovatkin tärkeitä motiiveja, myös integratiiviset motiivit ovat tällä vastaajalla vahvoja.

8) minulla on sukulaisia Suomessa, tykkään suomalaisesta kulttuurista ja haluan osata naapurimaan kieltä, suomen kielen taidosta on elämässäni ollut paljon hyötyä (kirjaimellisesti työpaikan saamisessa ja palkkatyössä kuin myös mielenkiintoisia koulutusmahdollisuuksia yms.)

Halu oppia suomen kulttuurista nousee esille myös monissa muissa vastauksissa. Toinen vastaaja kertoo oppineensa enemmän suomen kulttuurista suomen kursseilla (esimerkki 9).

9) Olen saanud rohkem teada ka soome kultuuri kohta kursustel.

Olen myös oppinut lisää suomen kulttuurista kursseilla.

Kysyttäessä suomen kielen opiskelun tavoitteista yksi vastaaja vastaa haluavansa tutustua syvemmin suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Tämä vastaaja siis kokee, että suomen kielen osaaminen voisi toimia välineenä, jonka avulla hän voisi päästä osaksi suomalaista kulttuuria ja yhteiskuntaa, ainakin jollakin tasolla. Samaan tyyliin on yksi vastaaja vastannut myös kysymykseen, jossa kysyttiin, mitä suomen kieli antaa sinulle: "Mahdollisuus olla osa

suomalaista kulttuuria.” Yksi vastaaja myös kertoo haluavansa saada enemmän tietoa suomen kulttuurista opintojen avulla. Eräs vastaaja mainitsee suomen kielen opiskelun myös avartavan maailmaa (esimerkki 10).

10) Avaa maailmaa ja ajattelua, että ymmärän enemmän ja saan suomalaiset kansaa paremmin seurustella.

Vastaaja kokee, että suomen kielen osaaminen auttaa ymmärtämään Suomen kulttuuria ja suomalaisia paremmin. Hän myös uskoo, että suomen kielen osaaminen parantaa mahdollisuuksia keskustella syvällisemmin suomalaisten kanssa (esimerkki 10). Samaan tyyliin ajatteli myös toinen vastaaja (esimerkki 11).

11) Suomen kieli merkitsee minulle paljon uusia mahdollisuuksia ja ikkunaa uuteen kulttuuriin.

Integratiiviset motiivit tulevat vahvasti esille useissa eri kohdissa kyselyn aikana. Useilla eri vastaajilla on ajatus siitä, että suomen kielen oppiminen antaisi heille mahdollisuuden tulla osaksi suomen kulttuuria, erityisesti silloin, jos he muuttaisivat Suomeen myöhemmin (esimerkki 12).

12) Ilusas ja erinevas kulttuuris ja riigis osalemine.

Kauniissa ja erilaisessa kulttuurissa ja valtiossa osallisena oleminen.

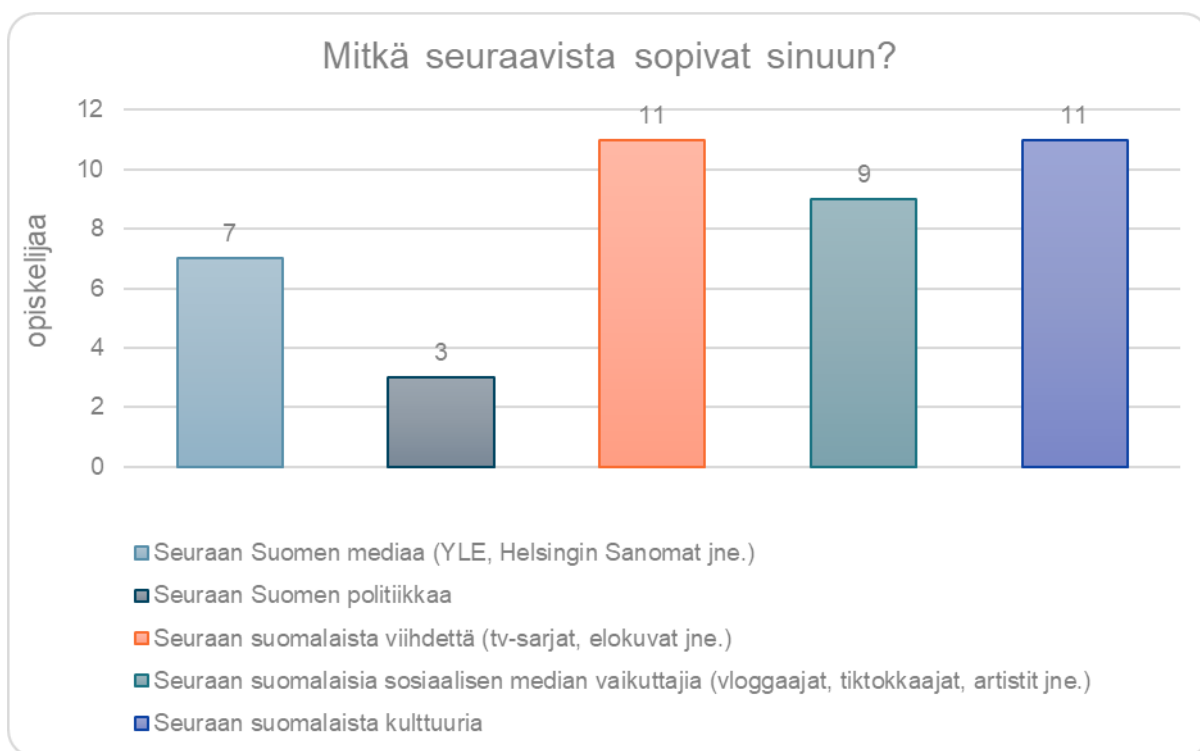
Vahva integroitumisen tarve suomalaiseen kulttuuriin on myös yksi motivaation lähde Alatalon tutkimuksessa. (Alatalo 2005: 45.) Integratiiviset motiivit ovatkin usein tärkeässä osassa, kun puhutaan akateemisten maahanmuuttajien motiiveista oppia kieltä. Akateemiset maahanmuuttajat kokevat usein kielen osaamisen tärkeänä voidakseen olla osana kohdemaan kulttuuria. Turun yliopiston tutkimuksen mukaan neljäsosa englanniksi vastanneista ja kolme neljäsosaa suomeksi vastanneista akateemisista maahanmuuttajista ovat sitä mieltä, että Suomessa ei voi elää mukavasti, jos ei osaa suomen kieltä. Useampi vastaajista kokee jääneensä paljosta paitsi, koska he eivät osaa suomea. (Nikulin 2019: 187–188.) On selvää, että englannin kielellä pärjää hyvin Suomessa, mutta se ei kuitenkaan täysin korvaa suomen kielen taitoa.

Nikulinin artikkelissa tätä verrataan Maslowin tarvehierarkiaan: perustarpeet on mahdollista tyydyttää ilman suomen kielen taitoa, mutta korkeammilla tasoilla, kuten itsensä toteuttamisen ja kanssakäymisen tasoilla, jotakin jää puuttumaan. Ilman suomen kielen taitoa

ei ole mahdollista tulla täysin osaksi suomalaista yhteiskuntaa ja sosiaalista yhteisöä. (Nikulin 2019: 188.)

Kiinnostus Suomen kulttuuria kohtaan näkyy myös siinä, kuinka paljon vastaajat seuraavat Suomen mediaa. Kyselyyn vastaajista seitsemän kertoo seuraavansa Suomen mediaa, kolme kertoo seuraavansa Suomen politiikkaa ja yksitoista vastaajaa kertoo seuraavansa suomalaista viihdettä, kuten tv-sarjoja ja elokuvia. Yhdeksän seuraa sosiaalisen median vaikuttajia esimerkiksi Tiktokissa, YouTubessa ja muualla sosiaalisessa mediassa ja yksitoista vastaajaa suomen kulttuuriin liittyviä asioita.

KUVIO 2: Mitkä seuraavista sopivat sinuun?

Voin siis päätellä, että Suomen kulttuuri kiinnostaa opiskelijoita merkittävästi. Luonnollisesti on mahdollista, että nämä asiat ovat alkaneet kiinnostamaan vasta kielen opiskelun myötä.

Kiinnostus Suomen kulttuuria kohtaan näkyy myös siinä, miten opiskelijat opiskelevat suomea vapaa-ajallaan. Suosituimpia vapaa-ajan opiskeluun käytettyjä keinoja ovat kielipelit (esimerkiksi Duolingo ja Quizlet). 14 vastaajaa kertoo käyttävänsä oppimiseen kielipelejä. 13 vastaajaa opiskelee kieltä vapaa-ajalla kuuntelemalla musiikkia, kun taas elokuvia ja tv-sarjoja katsoo kymmenen opiskelijaa. Suomenkielistä televisiota katsoo viisi opiskelijaa.

Vähiten suosittuja ovat podcastien ja radion kuunteleminen, joita opiskelemisen apuna käyttävät vain yhteensä neljä opiskelijaa. Moni vastaaja mainitsee myös sosiaalisen median seuraamisen osana kielen opiskelua, ja yksi opiskelija kertoo myös pelaavansa tietokonepelejä suomeksi. Tällä tavoin heidän on siis mahdollista jo opiskeluaikana olla osana kieliyhteisöä.

5.2.2 Kieleen ja kielitieteeseen kohdistuvat motiivit

Monien vastaajien motivaatio kumpuaa kiinnostuksesta suomen kieltä kohtaan tai ylipäätään kieliä kohtaan. Samankaltaisia tuloksia on saanut myös Susanna Alatalo pro gradu -tutkielmassaan. Hänen tutkimuksessaan käy ilmi, että opiskelumotivaatio informanteilla liittyy usein vieraiden kielten ja kulttuurien tuntemisen tarpeeseen ja monikulttuurisuuden tärkeyden ymmärtämiseen. (Alatalo 2005: 45.)

Yhdeksän vastaaja kertoo valinneensa suomen kielen opiskeltavaksi aineeksi, koska suomen kieli kiinnostaa heitä kielitieteellisestä näkökulmasta. Seitsemän vastaajaa kertoo olevansa kiinnostuneita yleisesti kielitieteestä ja valitsee sen vuoksi suomen kielen opiskeltavaksi aineeksi. Yksi vastaaja vastaa avoimeen vastauskenttään valinneensa suomen kielen, koska hän pitää kielistä, ja yksi vastaaja kertoo valinneensa suomen kielen erityisesti siksi, koska se on viron läheinen sukukieli.

Kaikissa näissä vastauksissa käy selvästi ilmi, että ylipäätään kielten opiskelemista pidetään suurella arvolla, ja siinä nähdään myös mahdollisuus päästä osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Koska viro ja suomi ovat läheisiä sukukielisiä, on selkeää, että osa opiskelijoista on valinnut opiskella suomea nimenomaan saadakseen uutta näkökulmaa viron kielen opiskeluun tai omaan äidinkieleensä. Monia opiskelijoita kiinnostaa ylipäätään kielitiede ja lähisukukielien ominaisuudet. Informantit ovat joko kiinnostuneita kielistä yleensä tai kiinnostuneita suomen kielestä ja kulttuurista.

Aineistosta nousee selvästi esille ajatus siitä, että omaa äidinkieltä haluttaan ymmärtää paremmin läheisen sukukielen opiskelun avulla. Suomi ja viro ovat läheisiä sukukielisiä ja moni vastaajista kokee, että suomen kielen opiskeleminen on saanut heidät oivaltamaan uusia asioita myös omasta äidinkielestään (esimerkit 13 ja 14). Kaksitoista vastaajaa mainitsee vastauksessaan suomen ja viron kielen samankaltaisuuden, kun kysymyksenä on, onko suomen kieli sinusta kielenä mielenkiintoinen. Ylipäänsä suomen ja viron kielen samanlaisuudet ja erilaisuudet sekä pulmasanat herättävät vastaajissa kiinnostusta (esimerkki 15).

13) [Soome keel annab minule] Võimaluse mõista eesti keelt teisest vaatenurgast ja soomlaste juttu mõista.

[Suomen kieli antaa minulle] Mahdollisuuden ymmärtää viron kieltä toisesta näkökulmasta ja hahmottaa suomalaisten puhetta.

14) Löydän yhtäläisyyksiä viron ja muiden suomalais-ugrilaisten kielten kanssa.

15) On küll huvitav. Kõige põnevam on seda [soome keelt] õppida võrdluses eesti keelega. Huvitav on näha, kuidas mingid vormid neis keeltes erinevad ning kuidas pealtnäha sarnaste sõnade tähendused varieeruvad.

On kyllä kiinnostavaa. Kaikista jännittäväntä on oppia sitä [suomen kieltä] viron kielen rinnalla. On kiinnostavaa nähdä, kuinka eri muodot eroavat toisistaan näissä kielissä ja kuinka ulkoisesti samankaltaisten sanojen merkitykset vaihtelevat.

On selvää, että vaikka välttämättä monilla suomen ja viron kielen läheinen kielisukulaisuus ei ole ensisijainen syy opiskeltavan kielen valintaan, suurella osalla kyselyyn vastanneista läheisen sukukielen opiskeleminen lisää motivaatiota ja kiinnostusta kielen opiskelua kohtaan.

Moni opiskelija kertoo myös pitävänsä erityisen paljon joistain yksittäisistä suomen kielen ominaisuuksista. Tämä ei sinänsä ole ihme, koska varmasti suuri osa kyselyyni vastanneista opiskelee pääaineenaan jotakin kieltä. Viron filologiaa pääaineenaan opiskeleva opiskelija kertoo pitävänsä erityisesti suomen kielen soinnista (esimerkki 16).

16) Toiseksi mä tykkään suomen kielen soinnista.

Myös toinen opiskelija toteaa suomen kielen soinnin olevan kiinnostava asia (esimerkki 17).

17) sointi kiinnostaa

Kaksi vastaajaa myös kehuu suomen kielen erityisyyttä. He kokevat, että suomen kieli on erilainen kuin muut kielet ja sen takia kiinnostava (esimerkit 18 ja 19).

18) Soome keel on nii eriline ja ilus keel.

Suomen kieli on niin erityinen ja kaunis kieli.

19) See on huvitavalt omapärane ja kasulik.

Se on mielenkiintoisen omituinen ja hyödyllinen.

Kaksi opiskelijaa kertoo suomen kielessä olevan paljon sääntöjä, ja heidän mielestään juuri tämä on kiinnostavaa suomen kieltä opiskellessa (esimerkit 20 ja 21). Nämä vastaukset tulivat, kysyessäni onko suomen kieli kielenä sinusta mielenkiintoinen.

20) Jaa, sest see on väga reeglipärane ning kindlate eranditega.

Kyllä, koska se on hyvin säännöllinen ja siinä on erilaisia poikkeuksia.

21) Joo, koska suomen kielessä on monia sääntöjä

Moni vastaaja kertoo, että suomen kieli on heille yksi lisäkieli, jonka he voivat oppia (esimerkit 22 ja 23). He eivät erityisesti puhu siitä, että suomen kielellä olisi heillä jokin erityinen merkitys. Nämä opiskelijat arvostavat kielten osaamista ylipäänsä.

22) Haluan osata enemmän kieliä kuin vaan äitinkieli ja englanti.

23) Haluan osata monia kieliä.

Tällöin suomen kielen opiskeluun ei ehkä ole sen kummempaa syytä, kuin esimerkiksi saksan tai ranskan opiskeluun. Jokaisen kielen osaaminen on jollakin tapaa hyödyllistä. Yksi vastaaja puhuukin suomen kielestä EU-kielenä (esimerkki 24).

24) Soome keel on EL keel, kindlasti tuleb kasuks.

Suomi on EU-kieli, varmasti tulee tarpeeseen.

Yksi vastaaja kirjoittaa mielenkiintoisen ajatuksen siitä, että hän haluaa kokea olevansa monikielinen, ei vain kaksikielinen (esimerkki 25). Tässä käy ilmi ajatus siitä, että pelkkä äidinkielen ja englannin osaaminen ei ole tarpeeksi, joukosta täytyy erottua jotenkin. Hän myös mainitsee ajatuksen siitä, että hän ei halua puhua naapureiden kanssa englanniksi, viitaten Suomen ja Viron maantieteelliseen sijaintiin naapurimaina (esimerkki 25). Tästä näkyy kuitenkin myös Viron ja Suomen valtioiden väliset lämpimät suhteet, koska naapureiden kielen osaaminen koetaan hyödyllisenä.

25) Että voin sanoa, että puhun 3 kieltä (en ole vain bilingual). Ja että osaan meidän lähinta sukulaiskieltä (ei tarvitse puhua naapureiden kanssa englanniksi)

Eräs vastaaja toteaa, että kaikkien kielten osaamisesta on hyötyä, mutta hän kertoo suomen kielen kuitenkin olevan hänelle itselleen erityisen mieluisa (esimerkki 26).

26) Tähtsaim motiiv minu jaoks ongi soome keele oskus iseenesest. Ühelt poolt selle tõttu, et iga keele oskus on kasulik, kuid teisalt ka seetõttu, et soome keel lihtsalt meeldib mulle.

Minulle tärkein motiivi on suomen kielen taito itsessään. Toisaalta siksi, että jokaisen kielen osaaminen on tärkeää, mutta toisaalta myös siksi, että yksinkertaisesti pidän suomen kielestä.

Kiinnostava havainto tutkimuksessani on myös, että useampi vastaaja kokee suomen kielen helppona kielenä oppia (esimerkit 27 ja 28). Heidän motivaationsa nimenomaan linkittyy siihen, että suomen kieli olisi yksi lisäkieli, joka olisi kuitenkin paljon helpompi oppia kuin muut kielet. Tämä liittyy varmasti siihen, että opiskelijoiden ensikieli on viro tai he ainakin osaavat viroa. Kyseessä voi olla myös välttämisorientaatio, jolloin motivaationa on päästä mahdollisimman helpolla. Suomen kieli on siis helppo valinta, koska sen ajatellaan olevan nopeammin opittavissa kuin muiden kielten.

27) --Balti keeled meeldivad mulle rohkem, kui romaani keeled (prantsuse, saksa, hispaania), ja lähevad lihtsamalt.

--Pidän enemmän balttilaisista kielistä kuin romaanisista kielistä (ranska, saksa, espanja), ja ne ovat helpompia.

Oletan, että vastaaja (esimerkki 27) tarkoittaa sitä, että suomalais-ugrilaiset kielet ovat helpompia, koska ne ovat viron sukukieliä. Indoeurooppalaiset kielet taas ovat vaikeampia oppia, koska ne toimivat hyvin eri tavalla kuin esimerkiksi suomi ja viro. Kysyessäni, mitä suomen kieli merkitsee vastaajille, eräs opiskelija (esimerkki 28) vastaa seuraavasti:

28) Se on mahdollisuus oppia uusi kieli nopeasti ja helposti.

Vastaaja siis olettaa, että suomen kieli olisi helpompi oppia, kuin muut kielet, ja sen oppiminen olisi myös nopeampaa (esimerkki 28). Siitä, onko tämä väite totta, voi olla montaa mieltä. On kuitenkin selvää, että läheisen sukukielen osaamisesta on hyötyä. Yleensä ajatellaan, että suomen kieli on vaikea kieli oppia, mutta tämä riippuu pitkälti oppijan lähtökielestä ja kulttuurista. Vironkielisille opiskelijoille monet suomen kielen rakenteet ja sanat ovat tuttuja, ja toisaalta myös muille eurooppalaisille opiskelijoille kielen käyttötavat ja ilmausten merkitykset ovat kulttuurisesti tuttuja. (Martin 1999: 167–168.)

Lähisukukielen osaamisesta johtuvat hyödyt eivät kuitenkaan aina ulotu jokaiseen kielen osa-alueeseen. Annekatrin Kaivapalun raportin mukaan äidinkieli ei auta vironkielisiä opiskelijoita tavuttamaan suomen kielen monikollisia nominimuotoja venäjänkielisiä

opiskelijoita paremmin. Itseasiassa venäjänkieliset opiskelijat tekevät vähemmän virheitä monikollisten muotojen taivutuksessa. (Kaivapalu 1998: 1.)

Itse viroa opiskellessani huomaan usein, että viron kielessä käytetään välillä eri tilanteissa eri sijamuotoa kuin suomen kielessä. Esimerkiksi partitiivia käytetään suomen kielessä useammin kuin viron kielessä. Jos siis oman äidinkielen pohjalta tehdään oletuksia siitä, milloin tiettyä sijaa tulisi käyttää, ei välttämättä aina osuta oikeaan. Joidenkin asioiden ollessa helppoja lähdekielen vuoksi, voi myös helposti syntyä valheellinen tunne siitä, että automaattisesti kaikki asiat kohdekielessä olisivat helposti opittavissa. Tällöin ei välttämättä tehdä yhtä paljon töitä oppimisen eteen.

Myös Eira Lammion pro gradu -tutkielmassa havaitaan, että vironkielisille opiskelijoille heidän äidinkieltensä ei anna minkäänlaista apua tarkasteltujen sijamuotojen, monikon genetiivin ja monikon illatiivin, muodostamiselle, lähinnä päinvastoin. Äidinkielen aiheuttamia virheitä genetiivin ja illatiivin muodostamisessa on jonkin verran. Erityisesti virheet astevaihtelussa ja jälkitavujen lyhentäminen illatiivin monikossa ovat äidinkielen aiheuttamia virheitä. Myös epäselvyyttä j-äänteen kohdalla esiintyy, mikä saattaa johtua viron kielen vaikutuksesta. (Lammio 2006: 80–81.)

Tämä ei tietenkään tarkoita, etteikö läheisen sukukielen osaamisesta olisi hyötyä. Sanojen ja rakenteiden samankaltaisuus todennäköisesti helpottaa kielen oppimista, ja ainakin oman kokemuksen perusteella se on nopeuttanut viron kielen oppimista ja antanut rohkeutta käyttää kieltä aikaisemmin ja enemmän. Vaikka toisinaan läheisen sukukielen osaamisen vaikutus voikin olla jopa negatiivinen, on siitä varmasti myös paljon hyötyä.

Kysyessäni vastaajilta, mitkä asiat suomen kielessä tuntuivat helpoilta, suuri osa vastaajista kertoo, että kielioppi, äänteet tai sanat tuntuvat helpoilta. Tämä tukee ajatusta siitä, että asiat, jotka ovat opiskelijoiden lähdekielessä samankaltaisia, ovat helpompia oppia myös kohdekielessä. Kieliopin mainitsee vastauksessaan yhdeksän vastaajaa. Neljä opiskelijaa toteaa, että kieliopista erityisen helppoja ovat sijamuodot, koska ne ovat samankaltaisia viron kielen kanssa. Sanaston oppimisen helppona kokee kahdeksan opiskelijaa. Suomen kielen ääntämisen helppoudesta kirjoittaa kaksi opiskelijaa. Suurin osa vastaajista on siis melko yksimielisiä siitä, mikä suomen kielessä on helppoa, vaikka kysymys on avokysymys.

Kuitenkin samoja asioita mainitaan myös, kun kysytään sitä, mikä suomen kielessä on vaikeaa. Kieliopin vaikeudesta kirjoittaa kahdeksan opiskelijaa. He kertovat, että rektiot ovat

vaikeita, koska ne ovat toisinaan erilaisia kuin viron kielessä. Vaikeaa on myös se, että suomen kielessä ei ole kaikkia viron kielen sijamuotoja, tai niitä ei käytetä yhtä usein. Myös astevaihtelun koetaan olevan vaikeaa. Ylipäätään muutokset ja suomen kielen sääntöjen suuri määrä koetaan haastavana.

Sanojen oppimisen kokee vaikeana viisi vastaajaa. Ääntämisen vaikeudesta kirjoittaa kaksi opiskelijaa. Toinen heistä kokee, että ilman virolaista aksenttia ääntäminen on nimenomaan haastavaa. Yksi vastaaja mainitsee kuuntelemisen olevan haastavaa erityisesti murteiden ja slangin takia. Decin ja Ryanin teorian mukaan tärkeää motivaation syntymisessä on pystyvyyden tunne (Vasalampi 2017: 59, 61; Ryan–Deci 2017: 11). Voidaan siis ajatella, että onnistumisen kokemukset luovat motivaatiota ja auttavat ylläpitämään motivaatiota.

Myös odotusarvoteorian mukaan oppijaminäkuva eli käsitykset omista kyvyistä ja osaamisesta ovat tärkeitä valintaprosessissa (Viljaranta 2017: 76–77). Toinen tärkeä asia on onnistumisen ja epäonnistumisen ennakointi (Viljaranta 2017: 67). Ihmisen motivaatio on siis riippuvainen siitä, missä hän kokee olevansa taitava. Samoin myös Dörnyein tutkimuksista käy ilmi, että positiiviset tunteet lisäävät ja ylläpitävät pitkäaikaista motivaatiota (Dörnyei–Ushioda 2021: 85). On siis selvää, että onnistumisen kokemukset ovat tärkeässä asemassa motivaation ylläpidossa.

Kysyessäni vastaajilta, milloin he kokevat onnistumisen kokemuksia suomen kieltä opiskellessaan, suurin osa vastauksista liittyy suomen kielen ymmärtämiseen (esimerkit 29–31). Yhteensä yhdeksän vastaajan vastaukset liittyvät nimenomaan kokemuksiin kielen ymmärtämisestä tai ymmärretyksi tulemisesta suomen kielellä.

29) Kun puhun jonkun ihmisen kanssa soomea ja se onnistuu hyvin ja se ihminen ymmärtää mua. Ja esimerkiksi vielä, kun näen sosiaalimediassa jonkun suomenkielisen videon tai postauksen ja mä ymmärrän sen.

30) Siis, kui mõnd soome keele laulu kuulates või filmi vaadates tunnen, et saan aru, millest räägitakse. Myös silloin, kun ristisanatehtävässä on kysymys Suomesta ja voin vastata siihen.

Silloin, kun kuunnellessani suomenkielistä laulua tai katsoessani elokuvaa minusta tuntuu, että ymmärrän, mitä sanotaan. Myös silloin, kun ristisanatehtävässä on kysymys Suomesta ja voin vastata siihen.

31) Kui saan mõnest soomekeelsest tekstist enam-vähem aru.

Kun ymmärrän joitakin suomenkielisiä tekstejä enemmän tai vähemmän.

Viisi vastaajaa kirjoittaa kokevansa onnistumisen kokemuksia, kun he onnistuvat kielioppiin, lauseiden muodostamiseen tai sanastoon liittyvissä tehtävissä (esimerkit 32–34). Tämä on varmasti yleistä erityisesti, jos suomen kielen opiskeleminen ja käyttäminen tapahtuu pääasiallisesti luokkahuonetilanteissa.

32) Siis kui tulen toime uue grammatilise teemaga/sõnavaraga.

Silloin, kun onnistun ymmärtämään uuden kieliopillisen teeman tai sanaston.

33) Kuin kirjoittan lauseita.

34) opin joka päivä radiosta, TV-stä, kirjoista tai lehdistä uusia ilmaisuja ja on nautinnollista kun saan käyttää uutta sanastoa,

Esimerkin 34 vastaaja nimenomaan kertoo sanaston oppimisen vapaa-ajalla tuovan hänelle onnistumisen kokemuksia. Tämä eroaa hieman muiden opiskelijoiden sanaston oppimiseen liittyvistä kommentteista. Heillä usein oppimiskokemukset liittyvät nimenomaan oppitunneilla tapahtuvaan oppimiseen. Yksi vastaaja liittyy onnistumisen kokemukset myös kokeessa menestymiseen (esimerkki 35)

35) Kui teen kontrolltöö edukalt ära, ehk siis positiivsele tulemusele.

Jos suoritan kokeen menestysekkäästi, eli saan positiivisen tuloksen.

Myös Evita Reinikainen (2020: 35) on huomannut tutkimuksessaan, että motivaatiolla ja arvosanalla on yhteys toisiinsa. Minun tutkimuksessani suurin osa vastaajista on sitä mieltä, että hyvät arvosanat suomen kielen kurseista ovat joko todella tärkeitä (3 vastaajaa) tai melko tärkeitä (10 vastaajaa). Kahden vastaajan mielestä arvosanat ovat vähän tärkeitä ja kolmelle vastaajalle ei kovin tärkeitä. Suurin osa vastaajista siis kokee arvosanalla olevan merkitystä.

Suomen kieli kiinnostaa kyselyyn vastaajia monista näkökulmista: kielen ominaisuudet ja suomen ja viron erot ja samankaltaisuudet kiinnostavat. Suomen kieli antaa vastaajille mahdollisuuden tulla osaksi Suomen kulttuuria. Eräs vastaaja kertookin, kun kysytään mitä suomen kieli merkitsee hänelle, että suomen kieli rikastuttaa (esimerkki 36).

36) Suomen kieli on rikastuttanut elämää monella eri tavoin - suomen kieli rikastuttaa :)

Lopussa oleva hymiö myös viestii, että kyseessä saattaa olla humoristinen toteamus, että suomen kieli myös kirjaimellisesti rikastuttaa eli suomen kielen avulla voi tienata rahaa joko jo nyt tai tulevaisuudessa.

5.2.3 Perhe, sukulaisuus ja ystävät

Tutkimuksessani yhdeksi integratiiviseksi motiiviksi osoittautuu sukulaisuussuhteet tai ystävät Suomessa. Monilla tutkimukseen osallistuneista on ystäviä Suomessa ja osalla myös sukulaisia. Viron ja Suomen läheisen sijainnin ja maahanmuuton vuoksi Suomessa asuu paljon virolaisia, mutta myös osalla virolaisista voi olla suomalaisia sukujuuria.

Sukulaisten, vanhempien ja ystävien suositukset eivät kuitenkaan usein suoraan vaikuttaneet opiskelijoiden kielivalintaan. Vain yksi vastaaja kertoo sukulaisten, vanhempien tai ystävien suosituksen vaikuttaneen kielen valintaan. Näistä tuloksista voi siis päätellä, että muiden ihmisten suositus ei ole ollut merkittävässä osassa kielen valinnassa tutkimukseen osallistuneilla, vaikka moni kokeekin perheenjäsenten ja ystävien kanssa kommunikoinnin tärkeäksi motiiviksi opiskella suomea.

Susanna Alatalon pro gradussa pohditaan sukulaisuussuhteiden vaikutusta motivaation, ja yhdeksi oppijaprofiiliksi nimetään ”paluu juurille”. Opiskelijoilla on tarve etsiä yhteyttä heidän sukujuuriinsa, ja se motivoi myös suomen kielen opiskeluun. Hän mainitsee, että opiskelijat, joilla on sukulaisuussuhteita Suomeen, ovat integratiivisesti motivoituneita ja heiltä puuttuu instrumentaaliset motiivit melkein kokonaan. Myös tässä tutkimuksessa käy ilmi, että monilla opiskelijoilla on jonkinlaisia ystävyys tai sukulaisuussuhteita Suomeen, mutta kaikilla opiskelijoilla ne eivät ole pääasiallinen motivoiva tekijä. (Alatalo: 2005: 45, 55–56.)

Kyselyyni vastanneista neljällä vastaajalla on perhettä Suomessa ja kolmella sukujuuria Suomessa. Sukulaisten kanssa kommunikointi onkin ainakin yhden vastaajan tavoite suomen kielen opiskelulle: “Haluan puhua suomea hyvin, jotta voin keskustella Suomessa asuvien sukulaisten kanssa.”

Kaksi osallistujaa mainitsee puhuvansa Suomea välillä isänsä kanssa, mutta on tietenkin mahdollista, että isä ei näissä tapauksissa ole kuitenkaan suomalainen. Joka tapauksessa suomen kieli on jonkinlainen yhdistävä tekijä näissä ihmissuhteissa.

Suurimmalla osalla kyselyyni vastaajista ei kuitenkaan ole perhettä tai sukulaisia Suomessa, ja tämä ei ole erityisen merkittävä motivoiva tekijä suurimmalle osalle vastaajista. Vaikka

suurimmalla osalla vastaajista ei ole lähisukulaisia tai perhettä, jotka ovat suomalaisia, yksi vastaaja mainitsee, että hänen esivanhempansa ovat olleet suomalaisia (esimerkki 37). Tällä vastaajalla suomen kieli ehkä ei ollut enää säilynyt perheen kielenä, mutta jollakin tasolla siihen kuitenkin koetaan yhteyttä.

37) Minu jaoks on see huvitav, kuna seda keelt rääkisid mu esivanemad. Soome keel on osa mu pere kultuurist.

Minulle se on mielenkiintoista, koska sitä kieltä puhuivat minun esivanhempani. Suomen kieli on osa minun perheeni kulttuuria.

Decin ja Ryanin mukaan yksi ihmisen perustarve onkin tarve yhteenkuuluvuuteen (Vasalampi 2017: 59, 61; Ryan–Deci 2017: 11). Opiskelija haluaa olla osa oppimisympäristöään ja samaistua toisiin ihmisiin. Tämä näkyy myös minun tutkimuksessani. Suomalaisia ystäviä on viidellä tutkimukseen osallistuneella, ja ystävät mainitaan useissa eri vastauksissa opiskelumotivaatioon ja tavoitteisiin liittyen. Kaksi vastaajaa mainitsee suomen kielen opiskelemisen tavoitteeksi pääasiallisesti ystävien kanssa puhumisen suomen kielellä (esimerkit 38 ja 39).

38) Haluan puhua ystäväni kanssa ja ymmärtää, kuin luin vai kuulin suomea.

39) Haluan puhua suomea vapaasti ystäväni kanssa.

Usein ystävien kanssa puhumista ei mainita ensisijaiseksi tavoitteeksi, mutta kuitenkin neljä vastaajaa mainitsee käyttävänsä suomen kieltä nimenomaan ystävien kanssa suomen kielen oppituntien ulkopuolella. Yksi vastaaja kertoo käyttävänsä suomen kieltä sukulaisten kanssa, ja kaksi vastaajaa mainitsee puhuvansa suomea toisinaan isänsä kanssa. Suomen kieli oli siis osalle vastaajista kieli, jota puhutaan perheen tai sukulaisten kanssa. Suomen kielen opiskelu koetaan mahdollisuutena lähentyä sukulaisten kanssa ja päästä vielä paremmin osaksi sukulaisten elämää.

Melko harva suomalainen osaa viron kieltä. Suomessa viroa voi opiskella pääaineena ainoastaan Helsingin yliopistossa ja sivuaineena Turun yliopistossa. Muissa Suomen yliopistoissa on mahdollista vain pienempiä viron kielen opintokokonaisuuksien suorittaminen. Tämän lisäksi viroa voi tietenkin opiskella myös useissa opistoissa ja yksityisten toimijoiden järjestämällä kursseilla. Tarkkoja tilastoja siitä, kuinka moni suomea ensikielenään puhuva on opiskellut viroa, ei kuitenkaan ole tehty.

Englannin kielen yleistyminen varmasti vaikuttaa kaikkien kielten opiskeluhalukkuuteen sekä Suomessa että muualla maailmassa. Nuoret virolaiset ja suomalaiset kommunikoivat keskenään englanniksi, kun taas monet vanhempien sukupolvien virolaiset osaavat suomea. Eräs vastaaja toteaa kuitenkin, että haluaa osata viron lähintä sukukieltä, että ei tarvitse puhua naapureiden kanssa englanniksi. Tämä kertoo siitä, että ainakin suomen kieltä opiskelevat opiskelijat kokevat vielä usein siitä olevan hyötyä, vaikka englannin käyttö suomalaisten ja virolaisten välillä onkin yleistynyt.

Kun puhuttiin suomen kielen käytöstä tulevaisuudessa, ystävät tulivat jälleen puheeksi. Monet vastaajat mainitsevat haluavansa käyttää suomea sekä töissä että ystävien kanssa tulevaisuudessa (esimerkki 40). Tämä vahvistaa ajatusta siitä, että suurimmalla osalla opiskelijoista on suomen kielen opiskeluun sekä henkisiä että käytännöllisiä motiiveja.

40) Varmasti tarvitsen suomen kieltä tulevaisuudessakin: jatkan työtä opettajana, matkustan Suomessa, minulla on suomalaisia ystäviä eli käytän suomen kieltä sekä työperäisesti että vapaa-ajalla.

Esimerkissä 40 vastaaja kokee, että suomen kielestä voisi olla hänelle hyötyä monilla elämän osa-alueilla. Häntä motivoivat sekä henkiset että käytännölliset motiivit. Hän näkee suomen kielen ikään kuin pääsylippuna suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Integratiivinen motivaatio onkin vahva motivoiva tekijä monilla, joilla on juuria tai sukulaisia Suomessa.

Suurin osa vastaajista näkee suomen kielen tulevaisuudessa sekä työelämän voimavarana että sosiaalisten kanssakäymisten mahdollistajana. Suomen kielen avulla halutaan olla yhteydessä sukulaisiin ja ystäviin, ja sitä halutaan käyttää matkustaessa Suomeen. Kuitenkin lähes kaikilla vastaajilla suomen kieli on tärkeä tulevaisuudessa ensisijaisesti työn kautta.

Kun kysytään suoraan, millaisia motiiveja vastaajat itse ajattelivat heillä olevan, eräs vastaaja (esimerkki 41) kirjoittaa seuraavasti:

41) Minulla on sukulaisia Suomessa, tykkään suomalaisesta kulttuurista ja haluan osata naapurimaan kieltä, suomen kielen taidosta on elämässäni ollut paljon hyötyä (kirjaimellisesti työpaikan saamisessa ja palkkatyössä kuin myös mielenkiintoisia koulutusmahdollisuuksia yms.).

Esimerkissä 41 yhdistyy sekä instrumentaaliset motiivit työpaikka ja sukulaisten kanssa puhuminen, mutta myös integratiiviset motiivit, kuten kiinnostus suomalaista kulttuuria kohtaan. Tämän kaltaisia vastauksia oli monia tulevaisuudesta kysyttäessä.

5.2.4 Tulevaisuuden suunnitelmat

Suomen kielen opiskelun tavoitteista kysyttäessä vastaajat puhuvat paljon tulevaisuuden suunnitelmistaan. Tavoitteena on monesti nimenomaan riittävä suomen kielen taso tulevaisuuden työelämää ajatellen. Tässä luvussa käsiteltävät aiheet ovat myös tiiviisti yhdistettävissä instrumentaaliseen motivaatioon ja työhön liittyviin motiiveihin. Halusin kuitenkin nostaa tulevaisuuden suunnitelmat omaan alalukuunsa, koska ne ovat todella keskeisiä motiiveja kyselyni perusteella.

Viisi vastaajista pitää suomen kielen opiskelua tulevaisuutensa kannalta todella tärkeänä, kuusi vastaajaa melko tärkeänä ja kuusi vastaajaa vähän tärkeänä. Vain yksi vastaaja toteaa, että suomen kielen opiskelu ei ole kovin tärkeää hänen tulevaisuutensa kannalta, ja yhden vastaajan mielestä se ei ole lainkaan tärkeää. Kaikista kyselyyn vastanneista 17 pitää siis suomen kieltä tulevaisuutensa kannalta ainakin vähän tärkeänä. Vain kaksi vastaajaa ei koe suomen kielen olevan kovinkaan tärkeää heidän tulevaisuudessaan. Tämä kertoo siitä, että suurinta osaa opiskelijoista motivoi tulevaisuuden mahdollisuudet.

42) Soovin saada heale soome keele tasemele, et kui Soome lähen, peamiselt töö asjus, siis olen suuteline keelest aru saama ning suhtlema.

Haluan päästä hyvälle suomen kielen tasolle, että kun menen Suomeen, pääasiassa töihin, pystyn ymmärtämään kieltä sopivalla tavalla ja kommunikoimaan.

43) Kuna tahaksin Soomed arstina töötada, ma peaksin ja tahan oma kommunikatsioonioskuseid arendada seni, et saan patsientidega kõrgel tasemel suhelda.

Koska haluaisin työskennellä Suomessa lääkärinä, minun pitäisi ja minä haluan kehittää viestintätaitojani, kunnes pystyn kommunikoimaan potilaitteni kanssa korkea tasoisesti.

44) Soovin saada piisava taseme soome keeles, et saada praktikal või erialasel tööle hakkama.

Haluaisin hankkia riittävän suomen kielen taidon, että voin tehdä harjoittelun tai aloittaa ammattiini liittyvässä työssä.

45) Ma loodan omandada keelt ülikoolis B2.2 tasemel. Siis tahan õppida seda edasi ja saada C1 tase selleks, et võib olla kasutada töös Soomes.

Toivon oppivani kielen yliopistossa B2.2 tasolle. Sen jälkeen haluan opiskella lisää ja saavuttaa C1 tason, jotta voin käyttää kielitaitoani töissä Suomessa.

Kaikissa edellä mainituissa esimerkeissä (esimerkit 42–45) vastaajat kertovat tavoitteekseen oppia suomea riittävällä tasolla, että he voisivat käyttää sitä työelämässä tulevaisuudessa. Opiskelijoilla on hieman erilaiset ajatukset siitä, minkä tasoinen kielitaito tulisi olla voidakseen työskennellä Suomessa. Varmasti tähän myös vaikuttaa vastaajien opiskelema ala. Monilla tavoitteena ei siis niinkään ole suorittaa tietty määrä kursseja yliopistossa, vaan tavoitteena on tietty kielitaidon taso.

Myös kaksi muuta vastaajaa vastaavat haluavansa mahdollisesti asua Suomessa tulevaisuudessa, mutta he eivät varsinaisesti viittaa vastauksissaan työhön tai harjoitteluun. On kuitenkin todennäköistä, että myös näillä vastaajilla on mielessä nimenomaan työskentely Suomessa.

Monet vastaajat kokivat, että suomen kielen osaaminen antaisi lisää työmahdollisuuksia sekä kotimaassa että Suomessa (esimerkit 46 ja 47).

46) Tööalased perspektiivid tulevikus: eriti, kuna mõtlen hakata eesti keele õpetajaks. Soome keele oskus seal kõrval oleks väga hea lisaväärtus.

Tulevaisuuden uranäkymiä: erityisesti, koska tahdon tulla viron kielen opettajaksi. Suomen kielen taito olisi erittäin hyvä lisätaito viron kielen rinnalle.

47) Toivon, että voin käyttää sittä töissäni. Tämä olisi etu CVlle.

Nämä kaksi vastaajaa (esimerkit 46 ja 47) uskovat, että suomen kielestä olisi apua sekä Virossa että Suomessa. Suomen osaaminen toisi heille merkittävän edun työelämässä, ja he uskovat, että suomen kielen taito voisi erottaa heidät muista hakijoista.

Neljä muuta vastaajaa alleviivaavat erityisesti etua ulkomaisille työmarkkinoille, varsinkin Suomen työmarkkinoille. Vaikka kaikki tutkimukseen osallistujat eivät välttämättä tällä hetkellä suunnittele hakevansa töitä Suomesta tulevaisuudessa, he kuitenkin näkevät sen hyvänä mahdollisuutena, jota voisi harkita myöhemmin (esimerkit 48–50).

48) Töövõimalused ja kokkupuude teise sarnase riigi kultuuriga.

Työmahdollisuudet ja kosketus toisen samankaltaisen maan kulttuurin kanssa.

49) Veel ühe keele, mida valdan ning suuremad võimalused (nt võimalus Soomes töötada).

[Suomen kieli antaa] Vielä yhden kielen, mitä olen oppinut ja suuremmat mahdollisuudet (esim. mahdollisuus työskennellä Suomessa).

50) Enemmän työvaihtoehtoja ja mahdollisuuden asua vähän Suomessa.

Kysyessäni, kuinka moni vastaaja uskoo käyttävänsä suomen kieltä tulevaisuudessa, 17 vastaajaa arvelee käyttävänsä kieltä tulevaisuudessa jollakin tavalla. Vain kaksi vastaajaa sanovat, että eivät usko käyttävänsä suomea tulevaisuudessa. Heistäkin toinen kuitenkin lisää, että mahdollisesti tarvitsee kieltä, kun menee Suomeen.

Suurimmassa osassa vastauksia mainitaan suomen kielen käyttö sekä vapaa-ajalla että työelämässä. Suomen kieli nähdään siis jälleen uran ja sosiaalisen elämän kannalta hyödyllisenä aineena. Monet vastaajat arvelevat tarvitsevänsä suomen kieltä opettajan työssä (esimerkit 51–54).

51) Varmasti tarvitsen suomen kieltä tulevaisuudessakin: jatkan työtä opettajana, matkustan Suomessa, minulla on suomalaisia ystäviä eli käytän suomen kieltä sekä työperäisesti että vapaa-ajalla

52) Kui õpin õpetajaks, võiksin gümnaasiumiastmes kunagi ka soome keelt õpetada. Samuti tahaksin ma Soomes käies soome keelt rääkida.

Jos opiskelen opettajaksi, voisin joskus opettaa suomea myös lukiossa. Haluaisin puhua suomen kieltä myös Suomessa käydessäni.

53) Uskon, koska haluan opettajaksi ja ehkä silloin tarvitaan suomea. Myös tulevaisuudessa matkoilla ja jopa Tallinnan kaupungissa.

54) Jah, ma tahan saada tõlkijaks ja õpetajaks, väga loodan kasutada soome keelt töös (prooviksin ka töötada Soomes).

Kyllä. Haluan kääntäjäksi ja opettajaksi, toivon todella, että käytän suomea työssäni. Kokeilisin myös työskennellä Suomessa.

Oletan, että suurin osa opettajan ammattiin valmistuvista on valmistumassa viron kielen opettajiksi. Yksi vastaajista kuitenkin mainitsee haluavansa mahdollisesti opettaa suomen kieltä lukiossa. Tulevaisuuden suunnitelmat ovat yhteinen motivaation lähde melkein kaikille tutkimukseeni osallistuneille, oli heidän tulevaisuutensa ammatti mikä hyvänsä.

6 Lopuksi

Tutkimukseni perusteella voin sanoa, että Virossa suomen kieltä opiskelevia motivoi sekä instrumentaaliset että integratiiviset motiivit. Yksi eniten esillä olleista motiiveista on selvästi työ ja tulevaisuuden työmahdollisuudet. Tähän liittyviä vastauksia tuli melkein jokaiseen kysymykseen, ja se oli lähes jokaisella opiskelijalla ainakin yksi syy suomen kielen opiskelemiseen. Monet kyselyyn vastaajista halusivat mahdollisesti muuttaa työn perässä Suomeen tai he kokivat muuten, että suomen kielestä olisi hyötyä heille tulevaisuudessa työelämässä.

Tietenkin osalle opiskelijoista suomen kielen opiskeleminen oli pakollinen osa opintoja, jolloin suomen kielen opiskelumotivaatio saattoi koostua hyvin erilaisista asioista kuin sellaisilla opiskelijoilla, jotka olivat itse valinneet opiskella suomea. Pakollisuuden lisäksi suurimmalla osalla vastaajista oli kuitenkin myös muita motivoivia tekijöitä suomen kielen opiskeluun.

Integratiivisia motiiveja oli myös lähes kaikilla opiskelijoilla. Monia kiinnosti suomen kieli viron läheisenä sukukielenä tai ylipäätään kielitieteellisestä näkökulmasta. Muutama vastaaja mainitsi suomen kielen olevan helppo kieli oppia, ja heidän motiivinsa olikin lähinnä hallita yksi lisäkieli. Myös Suomen kulttuuri kiinnosti monia opiskelijoita, ja he halusivat mahdollisuuden olla osana yhteisöä.

Suurimmalla osalla vastaajista motivaatio koostui sekä integratiivisista että instrumentaalisista motiiveista. Ei ole aina selkeää, mitkä motiivit ovat integratiivisia ja mitkä instrumentaalisia. Vaikka tulevaisuuden työmahdollisuudet olivatkin usein ensimmäiseksi mainittu motivoiva tekijä, suurimmalla osalla oli myös integratiivisia motiiveja ja suomen kielen kautta haluttiin päästä osaksi yhteisöä, oli se sitten nykyinen kaveriporukka ja sukulaiset tai mahdollisesti tulevaisuuden työyhteisö. Suomen kieli nähtiin myös harvinaisena ja erityisenä kielenä osata. Siitä koettiin olevan hyötyä tulevaisuudessa.

Osalla vastaajista oli myös jo nyt suomalaisia ystäviä tai perhettä Suomessa. Kuitenkaan tämä ei ollut kovin yleinen motiivi kyselyyni vastanneiden keskuudessa. Vain muutama vastaaja mainitsi perheensä tai sukujuurtensa olevan Suomessa. Suomalaisia ystäviä oli useammalla vastaajalla, ja moni vastaaja totesi, että haluaisi tulevaisuudessa puhua suomea ystävien kanssa.

Tutkimuksessani haasteellista oli ensisijaisesti se, että kyselytutkimuksessa nojataan paljon vastaajien omiin kokemuksiin heidän motivaatiostaan. On siis aina mahdollista, että tutkimustulokset eivät täysin kuvasta todellista tilannetta. Tutkimukseni osallistujamäärä ei ollut myöskään tarpeeksi suuri siihen, että siitä voitaisiin vetää johtopäätöksiä kaikkien suomen kieltä Virossa opiskelevien motivaatiosta. Kuitenkin tutkimukseni perusteella voi saada melko hyvän kuvan siitä, millaiset asiat motivoivat tutkimukseeni osallistuneita opiskelijoita suomen kielen opinnoissa.

Suomen kieltä opiskellaan Viron yliopistoissa sen verran vähän, että jo tästäkin otoksesta pystyy saamaan jonkinlaisen yleiskuvan siitä, millaiset asiat motivoivat Viron yliopistoissa suomen kielen opinnoissa. Tulevaisuudessa tutkimusta voisi jatkaa laajentamalla tutkimusotosta. Laajemmassa tutkimuksessa voisi käyttää aineistonkeruussa esimerkiksi haastattelututkimusta, jolloin saataisiin varmasti erilainen näkökulma aiheeseen. Olisi myös mielenkiintoista saada tietää, millaiset asiat motivoivat suomen kielen opiskelemiseen Viron lukioissa ja ammattikouluissa. Tämä olisikin nyt erityisen ajankohtainen aihe, koska suomen opiskelu on lukioissa lisääntymässä.

Opiskelumotivaatioon voi vaikuttaa todella moni asia, mikä kävi myös minun tutkimuksessani ilmi. Opiskelumotivaation taustalla voi olla monia asioita, jotka eivät aina tule myöskään kyselyyn vastanneille ensimmäisenä mieleen. Vaikka työelämä ja tulevaisuuden mahdollisuudet olivat suuri motivoiva tekijä opiskeluun, taustalla oli myös paljon muita tekijöitä. Yksi merkittävimmistä oli oma kielitieteellinen kiinnostus. Todella moni opiskelija mainitsi useammassa eri kysymyksessä, että suomen ja viron kielisukulaisuuteen liittyvät asiat kiinnostivat heitä. Samoin haluttiin mahdollisuus tulla osaksi kulttuuri- ja kieliyhteisöä. On siis selvää, että suurimmalla osalla vastaajista opiskelun motivaatio koostui sekä instrumentaalisista että integratiivisista motiiveista.

Lähteet

Alatalo, Susanna 2005. *Wienin yliopiston suomen kielen opiskelijoiden oppimismotivaatio*.

Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. [Verkkodokumentti.] Saatavissa:

https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/11819/URN_NBN_fi_jyu2005238.pdf?sequence=1.

Altsoo, Madean 1995. *Suomen kieli oppiaineena Viron kouluissa*. Lopputyö. Tallinnan kasvatustieteellinen yliopisto.

Aronen, Juha-Matti 2022. Suomen kielen lehtori. Tarton yliopisto. Sähköpostiviestit 6.10.2022, 26.10.2022 ja 27.10.2022.

Dörnyei, Zoltan–Ushioda, Ema 2021. *Teaching and Researching Motivation*. [E-kirja.] Routledge, New York.

Eesti ja üldkeeleteaduse instituut 2023. Läänemeresoome keelte professoriks valiti Petar Kehayov. 17.01.2023. [Verkojulkaisu.] [Viitattu 16.7.2023.] Saatavissa:

<https://keel.ut.ee/et/sisu/laanemeresoome-keelte-professoriks-valiti-petar-kehayov>.

Ergma, Liina 2022. Suomen Viron-instituutin ohjelmanpäällikkö. Suullinen tiedonanto Suomen Viron-instituutissa 2.12.2022.

Heikkilä, Krista–Kärnä, Leena 2021. *Miten eri maat tukevat oman kielensä ja kulttuurinsa opintoja ulkomaisissa yliopistoissa*. Opetushallitus. [Verkojulkaisu.] Saatavissa:

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/miten-eri-maat-tukevat-oman-kielensa-ja-kulttuurinsa-opintoja>.

Kaivapalu, Annekatrin 1998. Eesti ja vene õpilased soome käändõna mitmuse vormide moodustajatena. Testi tulemuste statistiline ülevaade. Puolin ja toisin: suomalais-virolaista kielentutkimusta. AFinLAn vuosikirja 1998. Toim. Minna-Riitta Luukka, Salla Sigrid, Hannele Dufva. [Verkojulkaisu.] [Viitattu 20.8.2023.] Saatavissa:

<https://journal.fi/afinlavk/issue/view/4201>.

Kanninen, Inkeri 2020. *Motivaatio ja oppiminen edistyneiden S2-oppijoiden tarinoissa*. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto. [Verkkodokumentti.] Saatavissa:

https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/150468/Kanninen_Inkeri_opinnayte.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Kooli, Rain 2023. Suomen opiskelu kiinnostaa taas Virossa – suomen sanat "linna" ja "kalju" kuulostavat naapurimaassa hassuilta. YLE uutiset 9.6.2023. [Verkkojulkaisu.] [Viitattu 9.7.2023.] Saatavissa: <https://yle.fi/a/74-20034663>.

Kunnas, Kaja 2023. Tallinnalaiskoulu vaihtoi venäjän suomeen: ”Vanhemmilta tullut paine oli kova”, kertoo rehtori. Helsingin Sanomat 26.9.2023. [Verkkojulkaisu.] [Viitattu 8.10.2023.] Saatavissa: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009848833.html>.

Kärnä, Leena 2017. Ulkomaisten yliopistojen opiskelijoiden saama hyöty suomen kielen opinnoista ja CIMOn ohjelmista. Opetushallitus. [Verkkojulkaisu.] Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/ulkomaisten-yliopistojen-opiskelijoiden-saama-hyoty-suomen-kielen>.

Kärnä, Leena–Lehmusvaara, Tiina 2007. Suomen kielen ja kulttuurin opetuspiisteet ulkomaisissa yliopistoissa. *Kielisiltoja maailmalle, suomen kielen ja kulttuurin opetus ulkomaisissa yliopistoissa*. s. 48–147. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO.

Lammio, Eira 2006. Virolaiset suomen oppijoina: virolaisten suomen kielen opiskelijoiden monikon genetiivin ja monikon illatiivin muodostamisen taidot. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. [Verkkodokumentti.] Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/93292/gradu00966.pdf;jsessionid=85BD5AB35EE160CC172BD2BD08B653B6?sequence=1>.

Lehmusvaara, Tiina–Raanamo, Anna-Maija 2007. UKANin 30 ensimmäistä vuotta. *Kielisiltoja maailmalle, suomen kielen ja kulttuurin opetus ulkomaisissa yliopistoissa*. S. 11–14. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO.

Martin, Maisa 1999. Suomi toisena ja vieraana kielenä. *Kielenoppimisen kysymyksiä*. Toim. Kari Sajavaara ja Arja Piirainen-Marsh. s. 157–178. Jyväskylän yliopisto.

Massa, Silja 2020. Suomessa työskentelevä virolaislääkäri Karmen Vilde ei ole nähnyt lapsiaan seitsemään viikkoon – "Eivät he apuani tarvitse, mutta ikävä on kova". YLE uutiset 20.4.2020. [Verkkojulkaisu.] [Viitattu 20.8.2023.] Saatavissa: <https://yle.fi/a/3-11310223>.

Nikitina, Tatjana 2008. *Suomi vieraana kielenä opetuksen tilanne Virossa: kohderyhmänä venäjänkieliset oppijat*. Bakkalaureustyö. Tallinnan yliopisto.

Nikulin, Markku 2019. Akateemisen maahanmuuttajan suomen kielen taidon tarve työssä ja arjessa. Lähivördlusi No. 29. [Verkkolehti.] [Viitattu 17.8.2023.] Saatavissa:

<http://arhiiv.rakenduslingvistika.ee/ajakirjad/index.php/lahivordlusi/article/view/LV29.06>.

Opetushallitus 2023. Opetushallituksen lähettämä Suomen kielen ja kulttuurin opettaja.

[Verkkosivu.] [Viitattu 16.7.2023.] Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/kehittaminen-ja-kansainvalisyys/suomen-kielen-ja-kulttuurin-opinnot-ulkomaisissa-yliopistoissa/opetushallituksen-lahettama-suomen-kielen-ja-kulttuurin-opettaja>.

Opetushallitus 2023. *Ulkomaisia yliopistoja, joissa voi opiskella suomea*. [Verkkosivu.]

[Verkkosivu.] [Viitattu 22.1.2023.] Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/kehittaminen-ja-kansainvalisyys/suomen-kielen-ja-kulttuurin-opinnot-ulkomaisissa-yliopistoissa/ulkomaisia-yliopistoja-joissa-voi-opiskella-suomea>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015. *Selvitys: Opetushallituksesta ja CIMO:sta uusi*

keskusvirasto. [Verkkójulkaisu.] [Viitattu 16.7.2023.] Saatavissa: <https://okm.fi/-/selvitys-opetushallituksesta-ja-cimo-sta-uusi-keskusvirasto>.

Peltonen, Matti–Ruohotie, Pekka 1992. *Oppimismotivaatio: teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta*. Otava, Helsinki.

Pietilä, Päivi–Lintunen, Pekka 2014. Kielen oppiminen ja opettaminen. *Kuinka kieltä opitaan*. s. 11–25. Gaudeamus, Helsinki.

Pietilä, Päivi 2014. Yksilölliset erot kielen oppimisessa. *Kuinka kieltä opitaan*. s. 45–67. Gaudeamus, Helsinki.

Raanamo, Anna-Maija 1997. Suomen opintojen anti ulkomaalaiselle. *Kielisillan rakentajat*. s. 73–79. Opetusministeriö, Edita, Helsinki.

Raunamaa, Jaakko 2022. Suomen kielen lehtori. Tallinnan yliopisto. Sähköpostiviesti 18.10.2022.

Reinikainen, Evita 2020. *Se ei ole helppoa, mutta minun mielestäni minä olen motivoitunut opiskelaan lisää: Suomenoppijoiden motivaatio suomen kielen opiskeluun suomen kielen*

jatkokursseilla. Sivuainetutkielma. Turun yliopisto. [Verkkodokumentti.] Saatavissa:

https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/150548/Reinikainen_Evita_opinnayte.pdf?sequence=1.

Ryan, Richard–Deci, Edward 2017. *Self Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development and Wellness*. Guilford Publications [E-kirja].

Salmela-Aro, Katariina 2018. Motivaatio ja oppiminen kulkevat käsi kädessä. *Motivaatio ja oppiminen*. s. 9–22. Toim. Katariina Salmela-Aro. PS-Kustannus, Jyväskylä.

Tallinnan yliopisto 2023. Soome keel ja kultuur (kõrvaleriala). [Verkkosivu.] [Viitattu 18.7.2023.] Saatavissa: <https://www.tlu.ee/ht/soome-keel-ja-kultuur-korvaleriala#vota-uhendust>.

Tarton yliopisto 2023. Soome-ugri osakond. [Verkkosivu.] [Viitattu 18.8.2023.] Saatavissa: <https://ut.ee/et/soome-ugri-osakond>.

Tilastokeskus 2021. Ulkomaan kansalaiset. Suurimmat kansalaisuusryhmät. [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 22.4.2023.] Saatavissa: <https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaan-kansalaiset.html#maara-maittain>.

Tilastokeskus 2021. Vieraskieliset. [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 22.4.2023.] Saatavissa: <https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/vieraskieliset.html>.

Tuohinen, Petteri 2014. Suomeen muuttaa yhä enemmän korkeasti koulutettuja virolaisia. Helsingin Sanomat 1.2.2014. [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 20.8.2023.] Saatavissa: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002706610.html>.

Tuominen, Heta–Pulkka, Antti–Tuomas–Tapola, Anna–Niemi–virta, Markku 2017. Tavoiteorientaatiot, oppiminen ja hyvinvointi. *Mikä meitä liikuttaa. Motivaatiopsykologian perusteet*. 3. painos. s. 80–98. Toim. Katariina Salmela-Aron ja Jari-Erik Nurmi. PS-Kustannus, Jyväskylä.

Vanhatalo, Ulla–Vehkalahti, Kimmo 2020. Luku 2. Kysely. *Kielentutkimuksen menetelmiä I–V*. s. 240–273. Toim. Milla Luodonpää–Manni, Markus Hamunen, Reetta Konstenius, Matti Miestamo, Urpo Nikanne, Kaius Sinnemäki. Suomalaisen kirjallisuuden seura, Helsinki.

Vasalampi, Kati 2017. Itsemääräämisteoria. *Mikä meitä liikuttaa. Motivaatiopsykologian perusteet*. 3. painos. s. 54–65. Toim. Katariina Salmela-Aron ja Jari-Erik Nurmi. PS-Kustannus, Jyväskylä.

Viljaranta, Jaana 2017. Odotusarvoteoria–odotusten ja arvostusten vaikutus oppimismotivaatioon. *Mikä meitä liikuttaa. Motivaatiopsykologian perusteet*. 3. painos. s. 66–79. Toim. Katariina Salmela-Aro ja Jari-Erik Nurmi. PS-Kustannus, Jyväskylä.

Wallius, Anniina 2023. Viro juhlistaa Suomen Nato-jäsenyyttä postimerkillä. YLE uutiset 3.6.2023. [Verkojulkaisu.] [Viitattu: 18.8.2023.] Saatavissa: <https://yle.fi/a/74-20035034>.

Weidebaum, Reet 2018. Tallinna ülikool sulgeb soome keele ja kultuuri eriala kulude kokkühoidmiseks. ERR 26.2.2018. [Verkojulkaisu.] [Viitattu 31.8.2023.] Saatavissa: <https://kultuur.err.ee/686072/tallinna-ulikool-sulgeb-soome-keele-ja-kultuuri-eriala-kulude-kokkühoidmiseks>.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Suomen kielen oppimismotivaatiokysely

Hei!

Minun nimeni on Eveliina Riihimäki ja opiskelen suomen kieltä Turun yliopistossa. Tulen käyttämään tämän kyselyn vastauksia pro gradu -tutkielmassani (magistritöö). Kysely on anonyymi ja sinua ei voida tunnistaa vastauksistasi. Kyselyn tuloksia käsitellään ja säilytetään luottamuksellisesti. Kyselyyn vastaaminen vie noin 10 - 15 minuuttia.

Toivon, että vastaat kyselyyn mahdollisimman todenmukaisesti. Vastaa kysymyksiin mieluiten suomeksi, mutta jos suomen kielen taitosi eivät vielä riitä siihen, voit myös vastata viroksi.

Vastauksesi ovat minulle tärkeitä. Kiitos paljon jo etukäteen!

Jos sinulle tulee kysymyksiä tutkimukseeni liittyen, voit lähettää minulle sähköpostia osoitteeseen seriih@utu.fi

Tere!

Minu nimi on Eveliina Riihimäki ja ma õpin soome keelt Turu Ülikoolis, Soomes. Ma teen praegu magistritööd ja ma kasutan küsitluse tulemusi oma uurimuses. Küsitlus on anonüümne ja ma hoian kõik tulemused usalduslikult. Küsitlusele vastamine võtab aega umbes 10 - 15 minutit.

Ma lootan et te vastate küsitluse tõepäraselt. Vastake küsitluse kõige meelsamini soome keeles, aga te võite ka eesti keeles vastama.

Suur tänu kõigile teie vastuste pärast!

Kui teil on mingi küsimusi, mu e-aadress on seriih@utu.fi

1. ikä

vanus *

2. Sukupuoli

sugu *

- nainen / naine
- mies / mees
- muu
- en halua kertoa / ei taha öelda

3. Mikä on äidinkielesi?

Mis on teie emakeel? *

viro / eesti keel

venäjä / vene keel

muu, mikä / muu, mis

4. Missä yliopistossa opiskelet?

Kus ülikoolis te õpite? *

Tallinna Ülikool

Tartu Ülikool

muu, mikä / muu, mis

5. Kuinka monetta vuotta opiskelet yliopistossa?

Mitu aastat te olete ülikoolis õppinud?

6. Suomen kieli on minulle

Soome keel on teile *

pääaine / peaine

sivuaine / kõrvalaine

valinnainen aine / valikaine

pakollinen aine / kohustuslik aine

7. Kauanko olet opiskellut suomea?

Kui palju aastaid te olete õppinud soome keelt? *

8. Jos olet aloittanut suomen kielen kurssilla tänä lukuvuonna, aiotko jatkaa opiskelua tämän kurssin jälkeen?

Kui te olete alustanud soome keele kursust sel õppeaastal, kas te jätkate soome keele õpinguid peale selle kursuse?

- kyllä / jah
- ei
- ehkä / võib olla

9. Minkälaisia suhteita sinulla on Suomeen?

Millised suhted on teil Soomega? *

- perhettä Suomessa / pereliikmed Soomes
- sukujuuria Suomessa / sidemed Soomega
- suomalaisia ystäviä / soomlasest sõpru
- työpaikka Suomessa (työ tai kesätyö) / töökoht Soomes (töö või suvetöö)
- opiskelijavaihto Suomessa / vahetusõpingud Soomes
- harjoittelu Suomessa / praktikant Soomes
- olet opiskellut suomen kieltä lukiossa / te olete õppinud soome keelt Gümnaasiumis
- muu, mikä / muu, mis

10. Kuinka usein käyt Suomessa?

Kui tihti te käite Soomes?

11. Miksi valitsit suomen opiskeltavaksi kieleksi?

Miks te valisite soome keele õppimiseks? *

- suomen kieli kiinnostaa kielitieteellisestä näkökulmasta / soome keel huvitab keeleteaduslikust vaatenurgast
- yleinen kielitieteellinen kiinnostus / üldkeelteaduslik huvi
- vanhempien, sukulaisten tai ystävien suositus / vanemad sugulased või sõbrad soovitasid
- pakollisuus / kohustuslik
- suomalainen kulttuuri kiinnostaa / soome kultuur huvitab
- muu, mikä / muu, mis

12. Suomen kieli on minusta

Soome keel on teie arvates *

	helppoa / lihtne	melko helppoa / päris lihtne	ei helppoa, mutta ei haastavaa, erapooletu	melko haastavaa / päris raske	todella haastavaa / väga raske
	☐	☐	☐	☐	☐

13. Kuinka mielekkäältä suomen kielen opiskelu tuntuu sinusta?

Kui palju teile meeldib soome keele õppimine? *

	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
Todella mielekkäältä / Meeldib palju	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan mielekkäältä / mitte ei meeldi

14. Minkälaisia tavoitteita sinulla on suomen opiskelulle? Miksi?

Milliseid eesmärke teil on soome keele õpingutele? Miks? *

15. Millainen suomen kielen taso on tavoitteesi? (Voit käyttää eurooppalaista viitekehystä (A1, A2, B1, B2, C1, C2) tai kertoa vapaasti.)

Milline soome keele tase on teie eesmärk? (Te võite kasutada Euroopa keeleõppe raamistiku (A1, A2, B1, B2, C1, C2) või kirjutada vabas vormis.)

16. Kuinka tärkeitä hyvät arvosanat suomen kielen kurseista ovat sinulle?

Kui tähtis on teile head hinnet soome keeles saada? *

todella tärkeitä / väga tähtis	melko tärkeitä / päris tähtis	vähän tärkeitä / natuke tähtis	ei kovin tärkeitä / mitte väga tähtis	ei ollenkaan tärkeitä / mitte tähtis
☐	☐	☐	☐	☐

17. Mitä toivoisit, että suomen kielen taito antaa sinulle?

Mis te loodaksite, et soome keele oskus teile annab?

18. Kuinka tärkeänä pidät suomen kielen opiskelua tulevaisuutesi kannalta?

Kui tähtis soome keele õppimine on teile teie tuleviku vaates? *

todella tärkeänä / väga tähtis	melko tärkeänä / päris tähtis	vähän tärkeänä / natuke tähtis	ei kovin tärkeänä / mitte väga tähtis	ei lainkaan tärkeänä / mitte tähtis
☐	☐	☐	☐	☐

**19. Onko suomi kielenä sinusta mielenkiintoinen, miksi?
Kas soome keel keelena on teie arvates huvitav, miks?**

**20. Mitkä asiat suomen kielessä ovat sinulle helppoja? Miksi?
Mis asjad soome keeles on teile lihtsad? Miks?**

**21. Mitkä asiat suomen kielessä ovat sinulle haastavia? Miksi?
Mis asjad soome keeles on teile rasked? Miks?**

**22. Milloin koet suomea opiskellessasi onnistumisen kokemuksia?
Mis olukordades te tunnete, et olete soome keele õppimisel edukas?**

**23. Käytätkö suomen kieltä tällä hetkellä suomen tuntien ulkopuolella? Millaisissa tilanteissa?
Kas te kasutate soome keelt väljäs pool kursuseid? Mis olukordades?**

**24. Paljonko käytät suomen kieltä oppituntien ulkopuolella? (x tuntia viikossa)
Kui palju te kasutate soome keelt väljaspool kursuseid? (x tundi nädalas)**

suomen kielen opiskelu / soome keele õppimine

suomen kielen käyttö / soome keele kasutamine

**25. Miten edistät suomen kielen oppimistasi vapaa-ajalla?
Kuidas te toetate soome keele õppimist vabal ajal? ***

- katson suomenkielisiä elokuvia tai tv-sarjoja / te vaatate soomekeelseid filme või telesarju
- katson suomenkielistä televisiota / te vaatate soomekeelset televisiooni
- kuuntelen suomenkielistä musiikkia / te kuulatte soomekeelset muusikat
- kuuntelen suomenkielistä radiota / te kuulatte soomekeelset raadiot
- kuuntelen suomenkielisiä podcasteja / te kuulatte soomekeelseid podcaste
- pelaan kielipelejä (esim. Duolingo tai Quizlet) / te mängite keele kasutusega seotud mängu (näideks Duolingo või Quizlet)
- muu, mikä / muu, mis

**26. Mitkä seuraavista sopivat sinuun?
Millised järgimistest valikutest sobivad sulle? ***

- seuraan Suomen mediaa (YLE, Helsingin Sanomat jne.) / te jälgite Soome meediat
- seuraan Suomen politiikkaa / te jälgite Soome poliitikat
- seuraan suomalaista viihdettä (tv-sarjat, elokuvat jne.) / te jälgite Soome meelelahutust (tv-sarjad, filmid jne.)
- seuraan suomalaisia sosiaalisen median vaikuttajia (vloggaajat, TikTokkaajat, artistit jne.) / te jälgite soomle suunamudijaid (vloggerid, Tiktokkerid, artistid jne.)
- seuraan suomalaista kulttuuria / te jälgite soome kultuuri

**27. Uskotko, että tarvitset suomen kieltä tulevaisuudessa? Missä ja minkälaisissa tilanteissa?
Kas te usute, et teil on soome keelt vaja tulevikus osata? Mis ja millises olukorras? ***

**28. Mitkä ovat tärkeimmät motiivisi oppia suomea?
Mis on teie kõige tähtsamad motiivid soome keele õppimiseks? ***

**29. Mitä suomen kieli merkitsee sinulle?
Mis soome keel tähendab teile?**

**30. Kirjoita lause loppuun.
Kirjuta lause lõpuni.**

Suomen kielessä kiinnostavinta on... / Soome keeles kõige huvitavam on...

200 merkkiä jäljellä

Suomen kieltä opiskellessa minua turhauttaa... / Kui ma õpin soome keelt, mind ärritab...

200 merkkiä jäljellä

Suomen kielen avulla... / Soome keele abil...

200 merkkiä jäljellä